

LIFE INFO DAN

Zagreb
9. lipnja 2026.

www.lifeprogramhrvatska.hr

LIFE INFO DAN

Dnevni red

9. lipnja 2026.

Auditorium Kraš, Ravnice 48, 10000, Zagreb

9:30 – 10:00	Registracija sudionika
10:00.-12:00	Uvodno obraćanje državne tajnice mr. sc. Tanje Radić Lakoš Provedba LIFE-a u Hrvatskoj Nikolina Petković Gregorić , Nacionalna kontakt točka za Program LIFE Uvod u program LIFE i Natječaj 2026. Tihana Hrnjak i Darko Bizjak Pitanja i odgovori (Q&A)
12:00-12:45	Osvježenje uz <i>networking</i>
12:45 – 14:15	Tematski prioriteti: <ul style="list-style-type: none"> • Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama – Darko Bizjak • Priroda i bioraznolikost – Damir Đirić • Prijelaz na čistu energiju – Tihana Hrnjak • Kružno gospodarstvo i kvaliteta života – Darko Bizjak Pitanja i odgovori (Q&A)
14:15-15:00	Predstavljanje LIFE projekata <ul style="list-style-type: none"> • LIFE Diving Ducks i LIFE Medwings - Dubravko Dender i Tanja Starčević, BIOM • LIFE Plan4Climate - Maja Bratko, DOOR • ZOO LIFE POLLINATORS - Ana Milković Opašić, Ustanova Zoološki vrt grada Zagreba Pitanja i odgovori (Q&A)

Provedba LIFE-a U Hrvatskoj

Nikolina Petković Gregorić

www.lifeprogramhrvatska.hr

Program LIFE u Hrvatskoj

Prvi projekti u Hrvatskoj iz Programa LIFE započeli su **1995.** u okviru komponente LIFE - Treće zemlje.

Ulaskom u Europsku uniju **1. srpnja 2013.** Hrvatska je sudjelovala na Programu LIFE+, a trenutno se nalazimo u programskom razdoblju **LIFE 2021. - 2027.**

Od 2013. do 2025.

> 72 mil. €

Vrijednost aktivnosti
koje se provode u Hrvatskoj

Oko 50 mil. €

Sufinancirano kroz
Program LIFE

LIFE – Zaštita prirode. Održiva budućnost.

LIFE Projekti u Hrvatskoj

31

Priroda i bioraznolikost

18

Kvaliteta života

7

Klima

51

Prijelaz na čistu energiju

AFTER LIFE?

LIFE ne završava završetkom projekta – After LIFE plan osigurava da rezultati nastave stvarati okolišne i klimatske koristi te potiču daljnje promjene

Održavanje rezultata – osigurati da razvijeni alati, metode, platforme i aktivnosti ostanu u uporabi.

Daljnja primjena rješenja – proširenje uspješnih pilot-aktivnosti na nove korisnike, područja ili sektore.

Prijenos znanja – nastavak edukacija, diseminacije i dijeljenja iskustava s relevantnim dionicima.

Traženje novih izvora financiranja – korištenje drugih EU fondova, nacionalnih programa ili privatnih ulaganja za daljnji razvoj.

Praćenje učinaka – nastavak mjerenja okolišnih, klimatskih i društvenih koristi projekta.

Zašto je LIFE poseban?

LIFE program je jedini financijski mehanizam Europske unije koji je u potpunosti i isključivo posvećen zaštiti okoliša, prirode i klimatskim aktivnostima

1. Fokus na inovacije i demonstraciju
  2. Katalizator promjena
  3. Izravno upravljanje
  4. Fleksibilnost
  5. Dugovječnost i ugled
- = omogućuje organizacijama da postanu "predvodnici promjena" testiranjem rješenja za goruće ekološke probleme, a ne samo da budu puki izvršitelji infrastrukturnih radova

Budućnost LIFE-a u novom financijskom obračunskom razdoblju prema Komisijinom prijedlogu

*LIFE nije predložen kao samostalni program u sljedećem MFF-u.
Njegove aktivnosti raspoređene su u dva glavna fonda.*

STUP 1 — Europski fond za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, poljoprivredu i ruralno, ribarstvo i pomorstvo, prosperitet i sigurnost

Nacionalni i regionalni planovi partnerstva (NRPP)

~50% ukupnog MFF-a — nacionalno upravljano

EU Facility

Upravljanje krizama + 'Ostale EU aktivnosti'

STUP 2 — Europski fond za konkurentnost (ECF)

„Prozor” čiste tranzicije i industrijske dekarbonizacije

Uvod u program LIFE

Natječaj 2026

Darko Bizjak

www.lifeprogramhrvatska.hr

€600
MILLION

AVAILABLE

Od ideje do
realizacije

#EULife25

**Natječaj je
otvoren!
21.4.2026.**

LIFE projekti rješavaju probleme koji prijete prirodi, okolišu i klimi

€5.4
Milijardi

2021. – 2027.

Deforestacija Zakiseljavanje oceana
Neodrživa upotreba tla, degradirano tlo
Onečišćenje zraka
Ugrožene vrste Neodrživa potrošnja i gospodarstvo
Toplinski valovi
Ugrožena staništa
Dezertifikacija Klimatske prijetnje Šumski požari Buka
Podizanje razine mora Šumski požari Upotreba fosilnih goriva
suše Onečišćena voda
Opasne kemikalije Klimatske prijetnje
Problemi s otpadom Buka
Povećanje stakleničkih plinova

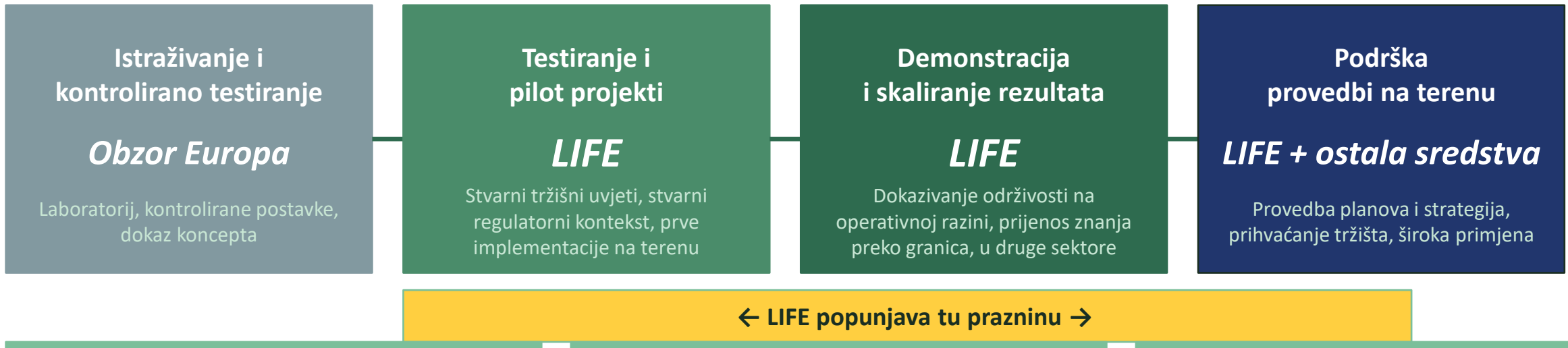

EUROPEAN
**GREEN
DEAL**

LIFE – između istraživanja i provedbe na terenu

LIFE premošćuje jaz između tehničkog istraživanja (Horizon Europe) i stvarne demonstracije u realnim uvjetima

- Bottom-up, otvoreni i natjecateljski odabir – dostupan svim akterima u svim LIFE državama
- Višeakterska, prekogranična suradnja: javna tijela, istraživanja, nevladine organizacije i poduzeća koja rade zajedno
- Tehnološke i netehnološke inovacije te upravljanje

LIFE ima **4** potprograma

Priroda i bioraznolikost

zaštititi i obnoviti prirodu u Europi i zaustaviti gubitak bioraznolikosti

Kružno gospodarstvo i kvaliteta života

podupiranje prijelaza na **kružno gospodarstvo** te zaštite i **poboljšanja kvalitete prirodnih resursa** EU, uključujući zrak, tlo i vodu

Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba

podupiranjem **provedbe okvira EU energetske i klimatske politike**, cilja EU o klimatskoj neutralnosti do 2050. i nove strategije EU o **prilagodbi klimatskim promjenama**

Prijelaz na čistu energiju

izgradnja kapaciteta, poticanje ulaganja i podrška provedbe politika usmjerenih na energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije

LIFE - Centralizirani EU program

Provodi:

- **CINEA - izvršna agencija za klimu, infrastrukturu i okoliš**

CINEA

European Climate, Infrastructure
and Environment Executive Agency

Funding a green future for Europe

- **Nacionalna kontakt točka u HR:**

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo zaštite okoliša
i zelene tranzicije

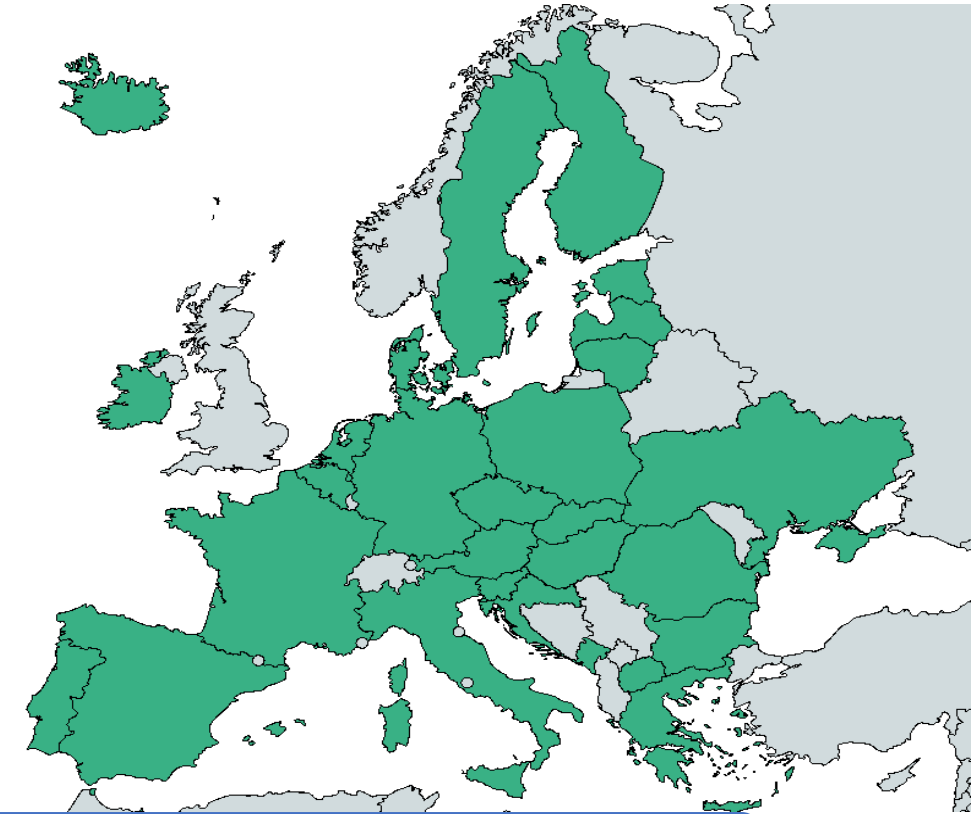
HR NCP LIFE

101234353- LIFE25-CAP-HR-LIFE CAP4HR
Projekt jačanja kapaciteta za Nacionalnu
kontakt točku

Gdje se može odvijati LIFE projekt?

Prihvatljive zemlje:

- Države članice EU-a
- Zemlje izvan EU-a:
  - Island, Ukrajina, Moldavija, Sj. Makedonija, Crna Gora
  - Treće zemlje – u iznimnim slučajevima

*Koordinator mora imati poslovni nastan u prihvatljivoj zemlji

Program *Life* – prihvatljivi prijavitelji

- **Pravne osobe** registrirane na području LIFE zemalja
  - Javna tijela
  - Privatne komercijalne organizacije
  - Neprofitne organizacije (udruge)

Projektno partnerstvo / Project Consortium

- **Koordinator** (Coordinator): predstavnik projektne konzorcija, kontakt točka s CINEA-om + potpisuje GA
- **Korisnik** (Beneficiary): ostali subjekti koji sudjeluju u aktivnostima + potpisuju GA
- **Povezani subjekt** (Affiliated entity): subjekti s pravnom ili kapitalnom vezom s korisnikom npr. tvrtka kćer; provode projektne aktivnosti i mogu prijaviti projektni trošak, ne potpisuju GA
- **Pridruženi partner** (Associated partner): provodi određene zadatke i aktivnosti, ali nema pravo naplatiti troškove niti dobiti sufinanciranje, ne potpisuje GA

- **Podizvođač** (Subcontractors): podugovara ih se za provođenje konkretnih projektnih aktivnosti
- **Doprinositelj u naravi** (In-kind contributor): besplatno pružaju usluge projektu; njihovi troškovi/prihodi nisu prihvatljivi
- **Treća strana koja prima bespovratna sredstva** (Third parties receiving financial support) - primaju financijsku pomoć od korisnika
- **Sufinancijer**: sudjeluje u sufinanciranju preostalog učešća korisnika u proračunu projekta

Vrste *Life* projekata

- Projekti standardnih djelovanja (SAP)
- Strateški projekti za prirodu (SNaPs)
- Strateški integrirani projekti (SIPs)
- Projekti tehničke pomoći (TA-PP i TA-R)
- Djelovanja koordinacije i potpore (Coordination and Support Actions, CSA) – CET projekti
- ...

LIFE standardni projekti (SAP) - opći info

- Cca 2-5 milijuna €
- Trajanje cca 3-5 godina
- Partnerstva nisu obavezna
- Uključiti sve relevantne dionike
- ROKOVI: otvaranje 21. travnja 2026.
→ **zatvaranje natječaja 22. rujna 2026.**
- **Do 60% sufinanciranje!**
- [Pozivi za prijavu projekata 2026](#)

SAP- projekti standardnih djelovanja

- Razvijati, demonstrirati i promicati **inovativne tehnike, metode i pristupe**
- Doprinositi **bazi znanja** i primjeni **najboljih praksi**
- Podupirati razvoj, provedbu, praćenje i izvršavanje **relevantnog zakonodavstva i politike Unije**
- Djelovati kao **katalizator za opsežno uvođenje uspješnih tehničkih rješenja**
- **Integrirati ciljeve u druge politike i u prakse javnog i privatnog sektora**, mobiliziranjem ulaganja i poboljšanjem pristupa financiranju

Karakteristike LIFE SAP projekata

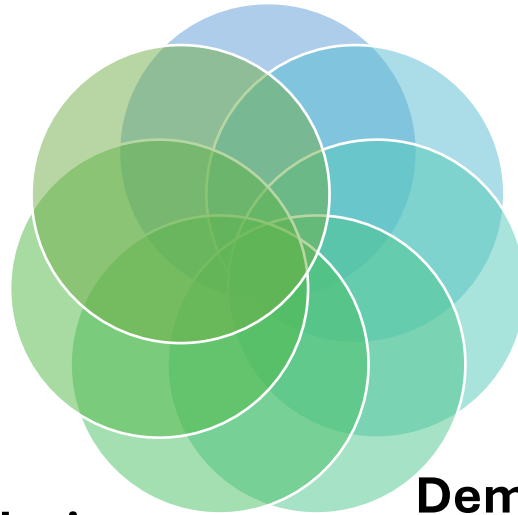

Potencijal za široku primjenu i umnožavanje

Dokazani, mjerljivi i kvantificirani pozitivni učinci na okoliš, klimu, prirodu

Visoka tehnička i tržišna spremnost rješenja

Pilot i demonstracijski projekti

Inovativna rješenja

Testiranje u stvarnim uvjetima primjene

Demonstracija u industrijskom i operativnom okruženju

Pristup: Inovativno / najbolje prakse

- **Inovativne tehnike, metode i pristupi**
  - rješenja koja su **nova u usporedbi s najnovijim dostignućima na razini država članica i sektora**
- **Najbolje prakse**
  - rješenja, tehnike, metode i pristupe koji su odgovarajući, isplativi i **najsuvremeniji na razini država članica i sektora,**
- **PAZITI U CALL DOKUMENTU** – navedeno za koje teme se traži „**inovativno**”

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo zaštite okoliša
i zelene tranzicije

LIFE Strateški projekti

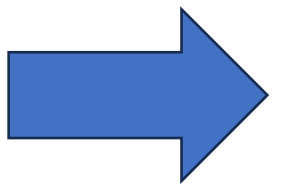

Life
**STRATEGIC
PROJECTS**

**Thinking big
to protect
our planet**

podupiru **provedbu** nacionalnih, regionalnih i lokalnih
strategija, planova, programa u području
okoliša, klime i prirode na većem geografskom p

**Dokument
mora biti
usvojen!**

Strateški projekti

- 1 Koordiniraju provedbu planova i strategija
- 2 Provedba aktivnosti na velikom teritorijalnom području
- 3 Osigurati upravljanje od strane nadležnog tijela ili subjekta odgovornog za provedbu ciljanog plana/strategije
- 4 Mobilizirati dodatna sredstva za provedbu komplementarnih aktivnosti
- 5 Potrebno osigurati punu uključenost svih relevantnih dionika
- 6 Ojačati institucionalne kapacitete za učinkovitu provedbu

Strateški projekti za prirodu (SNaPs) - provedba strateških dokumenata

- Prioritetnog akcijskog okvira (**PAF**) za mrežu Natura 2000
- Nacionalni planovi obnove prirode
- **drugi planovi ili strategije** usvojenih na međunarodnoj, nacionalnoj, međuregionalnoj i regionalnoj razini za provedbu EU politika i legislative iz područja prirode i/ili bioraznolikosti, npr.:
  - Strategija EU-a o biološkoj raznolikosti do 2030. godinu
  - EU strategija za šume do 2030.
  - EU inicijativa za oprašivače
  - Uredba o obnovi prirode
  - EU strategije za zelenu infrastrukturu
  - Uredba EU o invazivnim stranim vrstama

Strateški integrirani projekti (SIPs) – kružno gospodarstvo i nulto onečišćenje

- **Kružno gospodarstvo:** provedba nacionalnih ili regionalnih planova/strategija kružnog gosp.
- **Otpad:** provedba nacionalnih i regionalnih planova **gospodarenja otpadom** te **Programa za sprječavanje nastanka otpada**

Strateški integrirani projekti (SIPs) – kružno gospodarstvo i nulto onečišćenje

- **Zrak:** Nacionalni Program kontrole onečišćenja zraka i regionalni/lokalni planovi za poboljšanje kvalitete zraka
- **Vode:**
  - provedba nacionalnih planova upravljanja vodnim područjima,
  - planova upravljanja rizicima od poplava i pomorske strategije,
  - planovi upravljanja sušom
- **Buka:** Akcijski planovi upravljanja bukom

Strateški integrirani projekti (SIPs) – klimatske aktivnosti

- **Nacionalni planovi za energiju i klimu**
- Nacionalne, regionalne ili **industrijske/sektorske strategije ili planovi za ublažavanje stakleničkih plinova ili ekonomske strategije** koje doprinose klimatskoj neutralnosti
- Nacionalne ili regionalne strategije ili akcijski **planovi prilagodbe**
- **Urbani ili lokalni akcijski klimatski planovi** koji ostvaruju prijelaz na klimatski neutralno i/ili klimatski otporno društvo

Strateški projekti - ciljani planovi/strategije

SNaP - priroda

- Prioritetni akcijski okvir (**PAF**) za mrežu Natura 2000
- Nacionalni planovi obnove prirode
- **drugi planovi ili strategije** usvojeni na međunarodnoj, nacionalnoj, međuregionalnoj i regionalnoj razini za provedbu EU politika i legislative iz područja prirode i/ili bioraznolikosti, npr.:
  - Strategija EU-a o biološkoj raznolikosti do 2030.
  - EU strategija za šume do 2030.
  - EU inicijativa za oprašivače
  - Uredba o obnovi prirode
  - EU strategije za zelenu infrastrukturu
  - Uredba EU o invazivnim stranim vrstama

SIP – Okoliš

- **Kružno gospodarstvo:** provedba nacionalnih ili regionalnih planova/strategija kružnog gosp.
- **Otpad:** provedba nacionalnih i regionalnih planova **gospodarenja otpadom** te Programa za **sprječavanje nastanka otpada**
- **Zrak:** Nacionalni Program kontrole onečišćenja zraka i regionalnih/lokalnih planova za poboljšanje kvalitete zraka
- **Vode:** provedba nacionalnih planova upravljanja vodnim područjima, planova upravljanja rizicima od poplava i pomorske strategije, planovi upravljanja sušom
- **Buka:** Akcijski plan upravljanja bukom

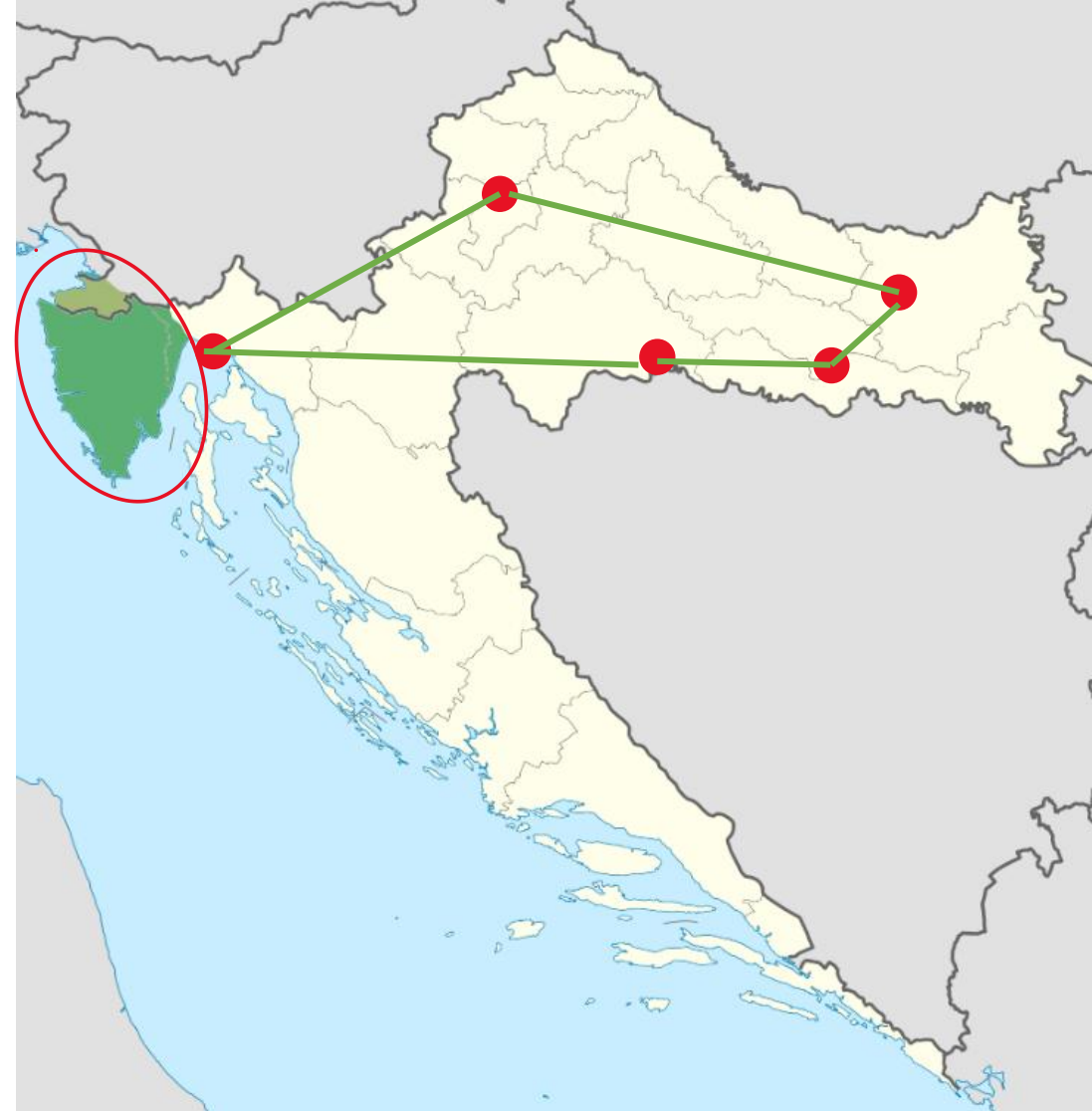
SIP- Klima

- CCM: Nacionalni planovi za energiju i klimu
- CCA: Nacionalne ili regionalne strategije ili akcijski **planovi prilagodbe**
- CCM: Nacionalne, regionalne ili industrijske/sektorske strategije ili planovi za ublažavanje stakleničkih plinova ili ekonomske strategije koje doprinose klimatskoj neutralnosti
- CCA i CCM: **Urbani ili lokalni akcijski klimatski planovi** koji ostvaruju prijelaz na klimatski neutralno i/ili klimatski otporno društvo

Teritorijalni opseg

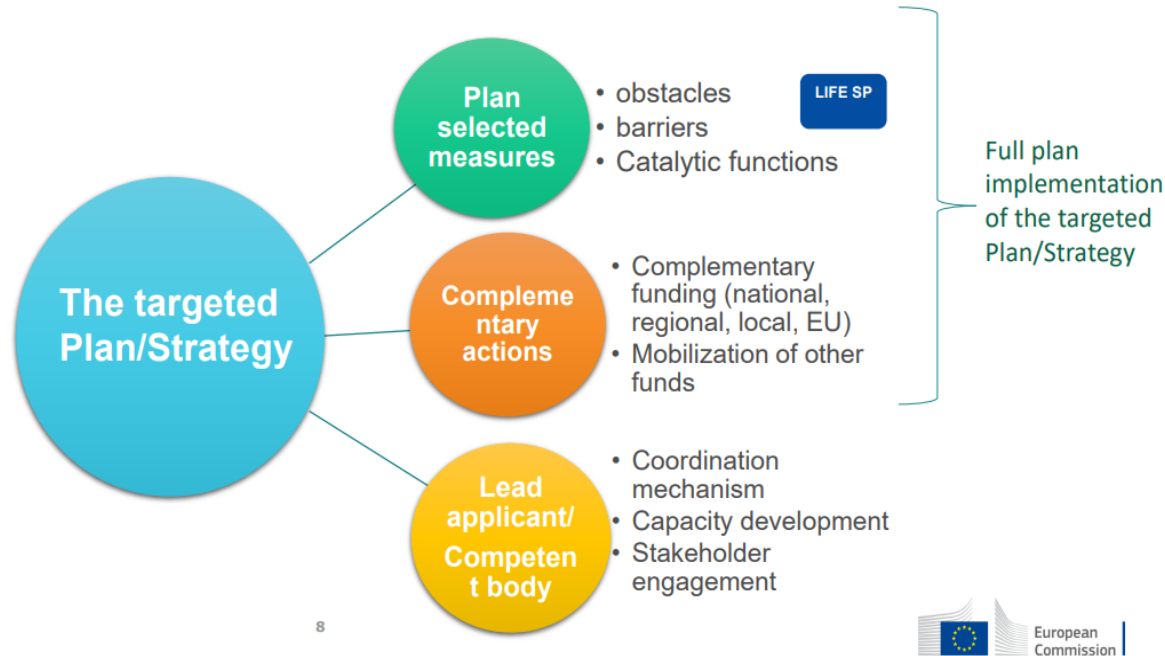
olakšavanje provedbe planova i strategije **na širem teritorijalnom području**

- ❖ nacionalni ili transnacionalni
- ❖ regionalni, višeregionalni
- ❖ Više lokalnih jedinica/gradova:
  - SIP Zrak- lokalni planovi za zaštitu zraka
  - SIP Klima - Urbani ili lokalni akcijski klimatski planovi

Cilj: svladavanja prepreka za uspješnu provedbu strateških dokumenata

Design of a Strategic Project:

- **ukloniti** administrativne, financijske, strukturne i druge **prepreke provedbi** plana/strategija/akcijskog plana
- povećati vještine i znanje kroz obuku
- poboljšati sudjelovanje relevantnih dionika u projektima
- **mobilizirati dodatna sredstva** iz nacionalnih, EU i/ili drugih instrumenata financiranja za provedbu komplementarne aktivnosti
- podržati učinkovito usmjeravanje ciljeva LIFE-a i prioriteta u druge politike, sektore i financijske instrumente

Mobilizacija drugih izvora financiranja - komplementarne aktivnosti

Plan/strategy implemented by the SNAP/SIP:

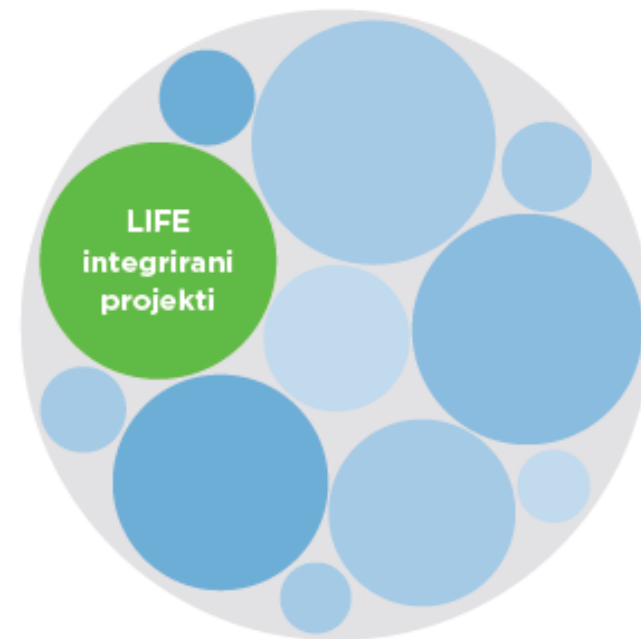
Complementary actions/measures (X, Y, Z...) financed by other funds (EU/national/private)...at least 1 non-LIFE fund mobilised

LIFE SNAP/SIP

LIFE co-financing:
Up to 60%

Own contribution:
40%

No other EU funds involved!!

- provedba plana/strategije kroz strateški projekt
- LIFE strateški projekt
- Komplementarne aktivnosti*
(sufinancirane iz drugih fondova npr. Europski strukturni fondovi, nacionalni fondovi i sl.)

Dvostupanjski proces prijave

- LIFE Priroda i bioraznolikost (NAT)
- LIFE Kružno gospodarstvo i kvaliteta života (CEQL)
- LIFE Klimatske aktivnosti (CLIMA)

Otvoren poziv: 21/04/2026

Rokovi za prijavu: 3.rujna 2026. - Projektni koncept (concept note)

4. Ožujak 2027. - Puni projektni prijedlog (Full proposal)

Projekti tehničke pomoći za pripremu strateškog projekta (TA-PP)

- Podržava pripremu strateških LIFE projekata
- Cilj: pripremiti i poslati potpuni SIP/SNaP prijedlog
- EU sufinanciranje: 60%
- Maksimalni iznos sufinanciranja: 70.000 EUR
- Max trajanje: 2 god.

Projekti tehničke pomoći za pripremu strateškog projekta (TA-PP)

Koji potprogram?

- LIFE Priroda i bioraznolikost (NAT)
- LIFE Kružno gospodarstvo i kvaliteta života (CEQL)
- LIFE klimatske aktivnosti (CLIMA)

- Otvoren poziv: 21/04/2026
- Rokovi za prijavu: **22. rujna 2026.**

Kako prijaviti projekt

Natječaj 2026

Tihana Hrnjak

www.lifeprogramhrvatska.hr

Kako se prijaviti?

The screenshot shows the EU Funding & Tenders Portal interface. At the top, there is a navigation bar with the European Commission logo and the text 'EU Funding & Tenders Portal'. Below this is a secondary navigation bar with menu items: Home, Funding, Procurement, Projects & results, News & events, Work as an expert, and Guidance & documents. A search bar is located on the right side of this bar.

The main content area is titled 'Calls for proposals'. Below the title, there is a brief description of calls for proposals and a link to 'More details'. On the left side, there is a 'Filters' section with a 'Quick search' box containing 'LIFE-2025-CE1'. Below the search box are several filter buttons: 'Programming period', 'Programme for the Environm...', 'Call', 'Submission status', and 'All filters'. On the right side, there is a 'GRANTS RECOMMENDED FOR YOU' section. It contains a question: 'Do you want to receive personalised recommendations? Log in to your F&T profile or register an account to activate them.' Below this, it says '12 item(s) found' and 'Programme: Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)'. There are two search results listed, each with a title, a 'Call for proposal' link, opening and deadline dates, and a 'Single stage' label. Each result has an 'Open For Submission' button.

LIFE Calls for proposals 2026

Gdje pronaći sve informacije?

Home > Guidance & documents > Reference documents

Reference documents

Filters

2021 - 2027

Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)

Grants
This page includes reference documents of the programmes managed on the EU Funding & Tenders portal for specific actions. Please select the programme to see the reference documents.

Procurement
Reference Documents related to tendering opportunities are available directly on the calls for tenders pages.

Filter...

- > Legislation
- > Work programme & call documents
  - > 2021-2024
  - > 2025-2027
- > Grant agreements and contracts
- > Simplified cost decisions
- > Guidance
- > Templates & forms
- > Experts lists
- > Funding & Tenders Portal

European Commission | EU Funding & Tenders Portal

Home > Funding > Partner search

Partner search

4278 item(s) found

Filters

Quick search

Select...

Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)

Match whole words only

Type

Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)

Topic

- LIFE-2026-CET (16)
- LIFE-2026-CET-INDUSTRY (16)
- LIFE-2026-CET-EMPOWER (15)
- LIFE-2026-CET-ENERPOV (15)
- LIFE-2026-CET-BETTERRENO (12)
- LIFE-2026-CET-PDA (12)

AGENZIA REGIONALE PER L'ATTUAZIONE DEI PROGRAMMI REGIONALI IN CAMPO AGRICOLO E PER LO SVILUPPO RURALE
Public organisation
CAGLIARI | Italy
Projects: 3 | Partner search announcements: 0

WATERSCHAPSBEDRIJF LIMBURG
Public organisation
ROERMOND | Netherlands
Projects: 2 | Partner search announcements: 0

GLOWNY URZAD STATYSTYCZNY
Public organisation
WARSZAWA | Poland
Projects: 122 | Partner search announcements: 0

Pronalazak partnera

- Identificirati neophodne partnere, pridružene partnere, dionike
- Nije određen broj partnera / može 1 , može 100 ovisno o aktivnostima
- Potiče se međusektorsko partnerstvo
- Pronalazak partnera: [LIFE potential partners networking area](#)
- Funding and tender: **Partner search announcement**

European Commission | EU Funding & Tenders Portal

Home > Funding > Calls for proposals > Circular Economy and Zero Pollution > Partner search announcement

Partner search announcements for the topic

Topic information	Published
Topic Circular Economy and Zero Pollution ID LIFE-2026-SAP-ENV-ENVIRONMENT Open for submission Expertise offers 87 Expertise requests 9	<input type="text" value="Search by name, description"/> 96 item(s) found ASSOCIATION FOR YOU

Struktura projektnog prijedloga

A- administrativni obrazac – generiran od strane sustava za podnošenje projektnih prijedloga (*Portal Submission System*)

- Osnovne informacije (informacije o vašoj organizaciji, konzorciju i sažetak projekta – *Abstract* + osnovna tablica budžeta) koje ćete unjeti u sustav prilikom podnošenja projektnog prijedloga

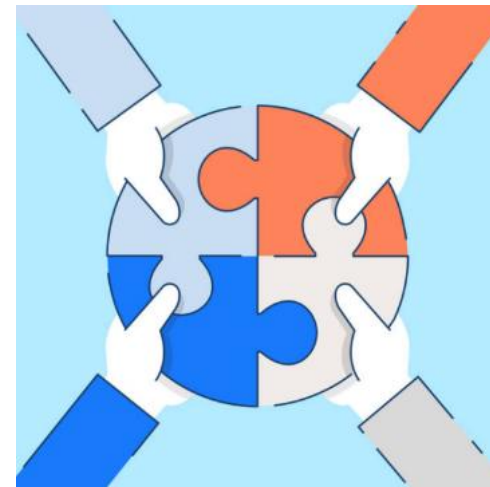
B- tehnički opis – obrazac (template) koji skidate i ispunjavate – ovdje rapsujete svoj projekt i za ovaj dio vrijedi ograničenje stranica i ne smijete brisati upute, zatim ponovno unosite (upload) kao PDF kroz sustav za podnošenje projektnih prijedloga + ***detailed budget*** + ***annexes*** – pisma podrške, karte, planovi i sl.

C- LIFE Project Indicators – nekada su bili KPI ispunjavate unutar obrasca

Projektni dionici/ project stakeholders

- Identificirati i osigurati podršku svih ključnih dionika izvan konzorcija
  - aktivni sudionici
  - ključni za definiranje problema,
  - razvoj rješenja,
  - provedbu aktivnosti
  - osiguravanje dugoročnih rezultata
- **pisma potpore** – potvrđuju predanost suradnji na projektu

Program LIFE – kriteriji za ocjenjivanje

Kriteriji za ocjenjivanje	Minimalna prolazna ocjena	Maksimalni broj bodova	Bodovanje
Relevantnost (Relevance)	10	20	1
Učinak (Impact)	10	20	1.5 ←
Kvaliteta (Quality)	10	20	1
Kapaciteti (Resources)	10	20	1
Ukupni prolazni rezultat	55	90	N/A

Baza projekata / project database

CINEA: baza LIFE projekata

Advanced Projects Search on LIFE Public Database

Advanced Search on LIFE Projects

For a more simple search you can use the *Basic Search*

Type a free text to search the LIFE Projects Database combined with the

Search Options

Keyword Variants Fixed Keyword

LIFE project portfolio dashboard

CHECK OUT THE *Life* PROGRAMME PUBLIC DASHBOARD!

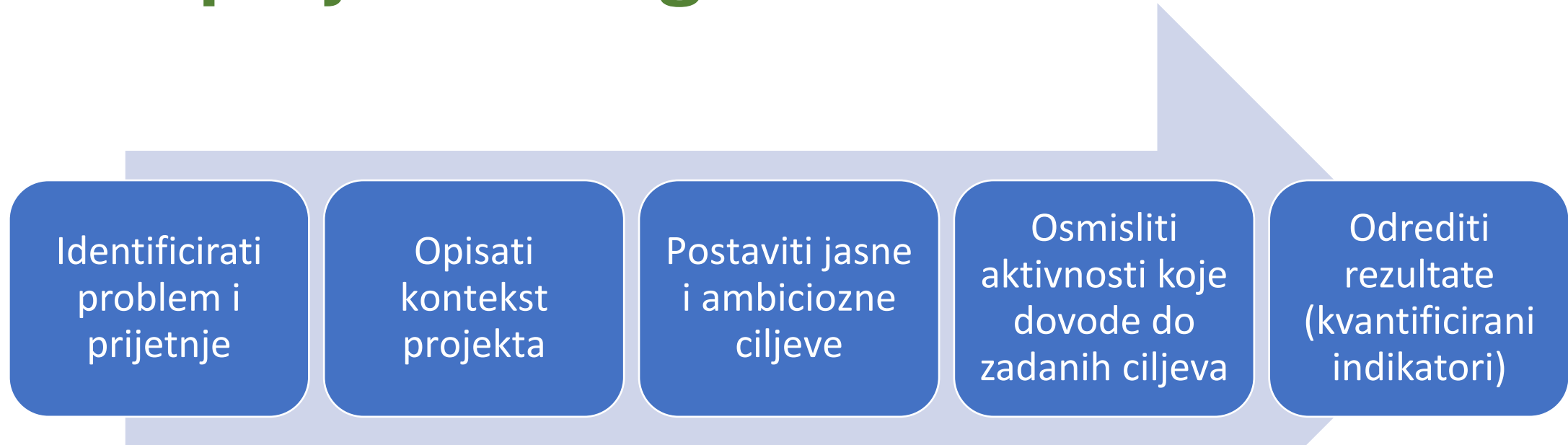
#OpenData

© European Union, 2023

EU contribution	Number of projects	Number of participations
51.89B€	4,824	43,385

The dashboard also features a map of Europe and a list of project details.

LIFE projektna logika

[→ Publikacija: Savjeti i upute za uspješnu prijavu LIFE SAP projekata](#)

LIFE projektna logika

1.1 Background and general project objectives

- Koji problem rješavate?
- Opisati kontekst
- Što je rješenje?

3.2 Work packages and activities

- Identifikacija svih aktivnosti
- Tko, što, kako, kada, gdje, zašto

- Definirati **generalne ciljeve**: koristiti iste riječi iz potprograma
-
- Definirati **prijetnje** i sve aktivnosti povezane s njima (WP) te objasniti koje je **rješenje**
- **Povezati PRIJETNJE** s WP (aktivnosti u WP moraju se opisati u detalje i uvijek povezivati rezultate s ciljevima)

Preporuke EK za dizajniranje projekta:

- Opis **baseline** mora biti dovoljno jasan, jer je to **ključno za procjenu potencijala** projekta
- **Slijed aktivnosti** trebao bi biti **logičan** i jasno povezan s opisom projekta
- Očekivani rezultati i **kvantitativne procjene učinaka** (tijekom i nakon završetka projekta)

Osnovni uvjeti prihvatljivosti

Admissibility

- Dostavljeno prije roka i elektronskim putem
- Kompletirano i korišteni su dostavljeni obrasci/predlošci
- Čitljivo (ne manje od **Arial 10**) i pripremljeno za ispis (A4)
- Maksimalno **120 stranica** (uključujući upute)
- Ne brisati upute unutar obrasca za prijavu**

Eligibility

- Prihvatljivi korisnici
- Sastav konzorcija**
- Prihvatljive aktivnosti i **unutar područja**
- Geografski položaj

Najčešće greške

Ciljevi su preširoki,
previše ih je

Nedovoljan opis
početnog stanja,
konteksta projekta

Aktivnosti ne dovode
do konkretnih učinaka

Nedovoljna
potpora/obveza dionika
i nadležnih tijela

Loše partnerstvo

Učinak:
preoptimističan/nerealističan
ili nedostatak kvantifikacije

Nejasni planovi za
održavanje
projekta/rezultata
nakon završetka
projekta

Preporuke

START NOW

Počnite rano...**počnite sada!**

Pročitajte relevantne **informacije** i obratite se **Nacionalnoj kontaktnoj točki – nama!**

Fokusirajte projektne aktivnosti u skladu s ciljem projekta i izgradite **vjerodostojnu projektnu logiku**

Oformite relevantni **partnerski konzorcij**

Adekvatno povežite **proračun s projektnim aktivnostima** – provjerite vrijednost za novac

Slijedite projektni obrazac i upute prilikom **pisanja projekta**

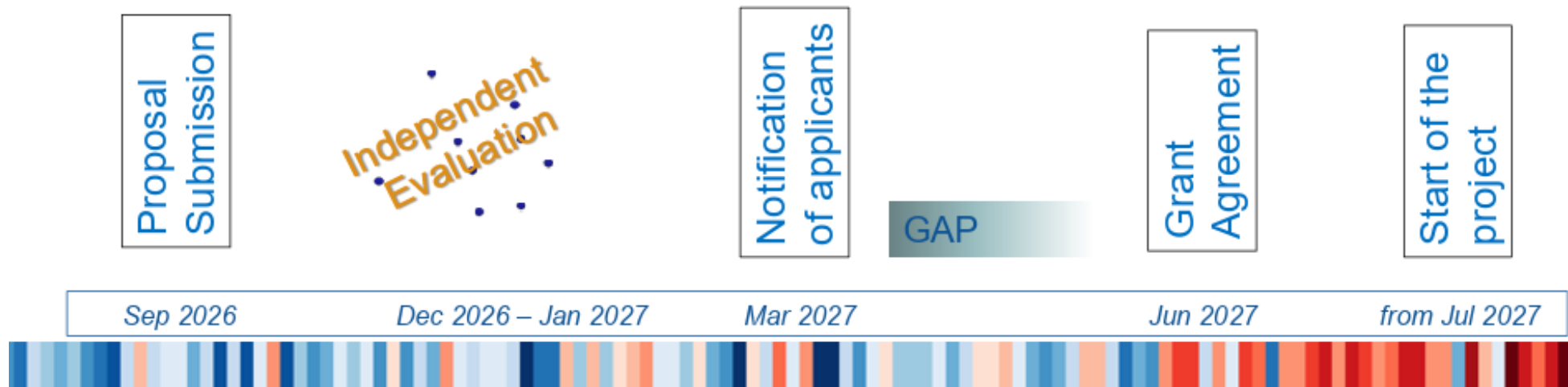
Završni pregled prijedloga

Podnesite projektni prijedlog **više puta**

Proces prijave

LIFE Climate action SAP Call 2026: tentative evaluation phase

Stopa EU sufinanciranja?

LIFE projekti	Stopa sufinanciranja
Projekti standardnog djelovanja (SAP)	60 %
SAP-PRIRODA: projekti usmjereni isključivo na prioritetna staništa i/ili vrste	75 %
Strateški projekti za prirodu i integrirani projekti (SIP/SNaP)	60 %
Projekti tehničke pomoći (TA-PP i TA-R)	60 %
CET - CSA – djelovanja koordinacije i potpore	95 %

Proučiti prije početka prijave!

- [LIFE POZIV 2026](#)
- [Primjeri LIFE projekata](#)
- [LIFE Uredba 2021. – 2027.](#)
- [Višegodišnji program rada za Program LIFE 2025. – 2027.](#)
- [Neslužbeni prijevod Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava \(AGA\)](#)
- Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava s objašnjenjima ([Annotated Grant Agreement](#))
- [CINEA FAQ 2026](#)
- [KPI indikatori: smjernice za upotrebu](#)
- [EU CINEA LIFE INFO DANI 2026](#)

ROKOVI – do 17h!

- LIFE projekti standardnog djelovanja (SAP) **22.9.2026**
  - Kružno gospodarstvo i kvaliteta života (nulto onečišćenje)
  - Priroda i bioraznolikost
  - Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama
- LIFE projekti iz potprograma Prijelaz na čistu energiju CET (CSA)- djelovanja koordinacije i potpore **16.9.2026.**
- LIFE strateški projekti (SIP/SNAP) dvostupanjska prijava:
  - Konceptne sažetke dostaviti do: **3.9.2026.**
  - Potpune projektne prijedloge dostaviti do: **4.3.2027.**
- Projekti tehničke pomoći TA za SIP/SNAP **22.9.2026.**

Tematski prioriteti

Damir Đirlić, Tihana Hrnjak, Darko Bizjak

www.lifeprogramhrvatska.hr

2

KRUŽNO GOSPODARSTVO I NULTO ONEČIŠĆENJE

Kružno gospodarstvo i nulto onečišćenje

Circular Economy and Zero Pollution
LIFE-2026-SAP-ENV-ENVIRONMENT

Unaprjeđenje kružnog gospodarstva
novim tehnologijama i rješenjima

Zaštita, obnova i poboljšavanje stanja
okoliša, a time i kvalitete života ljudi

Podizanje svijesti i unaprjeđenje
upravljanja o kružnom gospodarstvu i
zaštiti okoliša

Kružno gospodarstvo i nulto onečišćenje

- Projekti visoke tehničke i poslovne spremnosti (visok TRL) → **rješenja implementirana u uvjetima bliskim tržišnim**

Technology readiness levels

Demonstracijski projekti (TRL 5-8): Projekti koji demonstriraju primjenu postojećih tehnologija u stvarnim uvjetima.

Projekti najbolje prakse (TRL 9): Projekti koji promiču primjenu dokazanih i učinkovitih rješenja.

Prioritetna područja

1. Kružno gospodarstvo i otpad	2. Nulto onečišćenje i održivo upravljanje prirodnim resursima	3. Okolišno upravljanje
1.1. Oporavak resursa iz otpada	2.1. Zrak	
1.2. Kružno gospodarstvo i okoliš	2.2. Voda	
	2.3. Tlo	
	2.5. Kemikalije	
	2.4. Buka	
	2.6. Industrijske emisije i sigurnost	
	2.7. Novi europski Bauhaus	

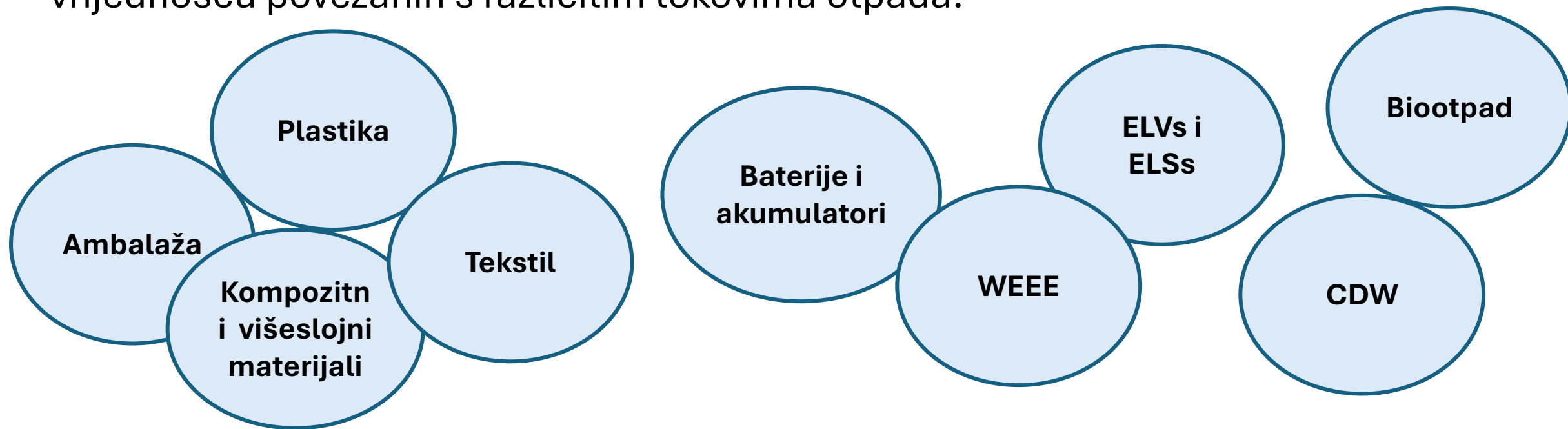
Prioritetna područja

- 1. Kružno gospodarstvo i otpad
- 2. Nulta razina onečišćenja i održivo upravljanje prirodnim resursima
- 3. Upravljanje okolišem

1.1. Oporavak resursa iz otpada

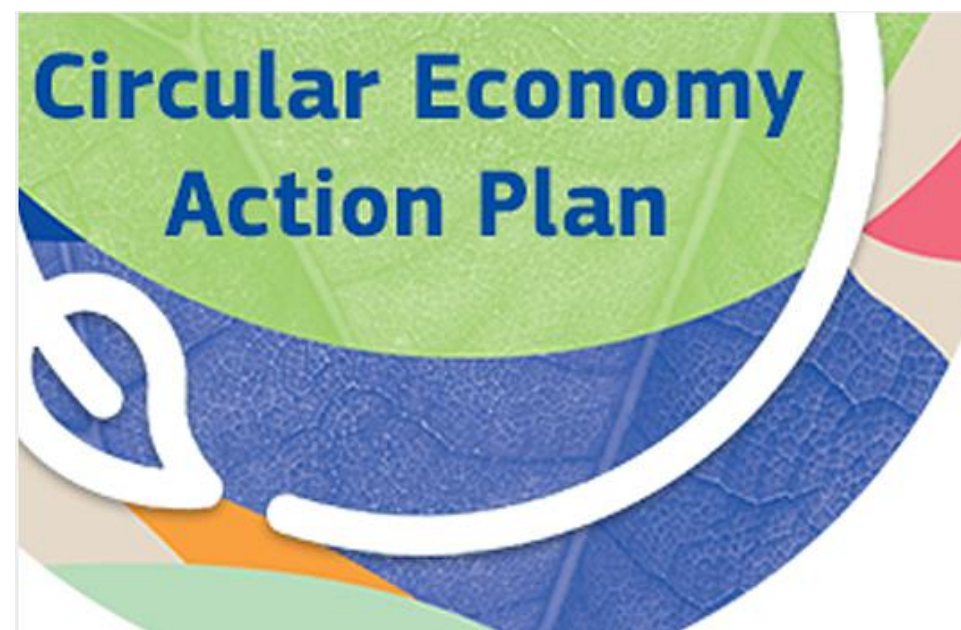
- provedba **inovativnih rješenja** za uvođenje recikliranih proizvoda s dodanom vrijednošću povezanih s različitim tokovima otpada:

- **inovativna** rješenja za **upravljanje opasnim otpadom** kako bi se omogućilo njegovo recikliranje s dodanom vrijednošću i sigurno odlaganje ILI smanjenje opsega problema

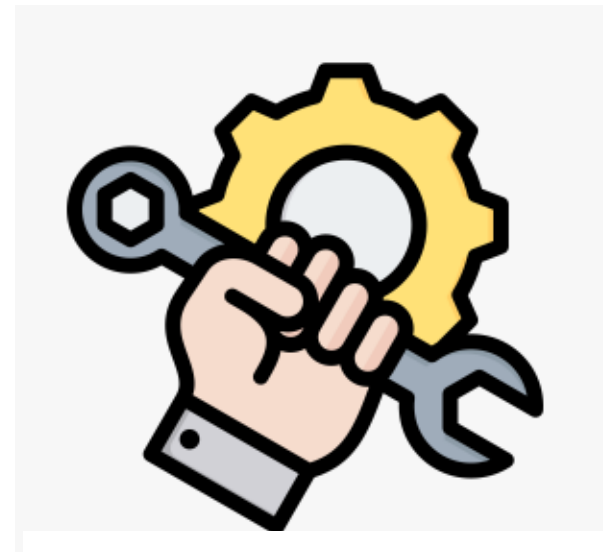
1.2. Kružno gospodarstvo i okoliš

- **1.2.1 Poslovni i potrošački modeli** s ciljem smanjenja/sprječavanja korištenja resursa i otpada u lancima vrijednosti, posebno oni spomenuti u Akcijskom planu EU-a za kružno gospodarstvo
- 1.2.2 Novi modeli za **poboljšane EPR sheme**, uključujući eko-modulaciju naknada.
- 1.2.3 Dizajni i planovi (s fokusom ex-ante) koji holistički ublažavaju utjecaje na okoliš, na razini jedinice ili društva. Npr.: **dizajn za produženje životnog vijeka proizvoda**.

1.2. Kružno gospodarstvo i okoliš

- 1.2.4 **Rješenja (nakon dizajna)** za podršku izravnoj kružnosti proizvoda (npr.: trajnost, ponovna upotreba, popravak itd.) ili neizravno npr. putem (digitalnih) platformi.
- 1.2.5 Rješenja za podršku smanjenju proizvoda za jednokratnu upotrebu i **povećanju proizvoda za višekratnu upotrebu**.
- 1.2.6 Fokus na:
  - **Kružne poslovne modele i prakse**
  - Pristupe povećanju potražnje za **sekundarnim sirovinama**
  - Industrijsku simbiozu i **stvaranje kružnih lanaca vrijednosti**
  - **Digitalna putovnica proizvoda** - *Uredba o ekološkom dizajnu održivih proizvoda.*

Prioritetna područja

- 1. Kružno gospodarstvo i otpad
- 2. Nulta razina onečišćenja i održivo upravljanje prirodnim resursima
- 3. Upravljanje okolišem

2.1. Zrak

Poboljšanje kvalitete zraka i smanjenje emisija PM u područjima:

- a) s visokom upotrebom **krutih goriva poput biomase, ugljena i treseta** za grijanje kućanstava ili
- b) **s visokim emisijama PM** iz građevinarstva, vađenja kamena, rudarstva, rukovanja mineralima ili drugih aktivnosti koje stvaraju prašinu,

2.1. Zrak

- 2. Održiva mobilnost cestovnog prometa

2.1. Zrak

- 3. Održiva mobilnost, necestovnog prometa

Pomorski
teretni
promet i luke

Zrakoplovstvo

Necestovni
pokretni
strojevi i
mehanizacija

- 4. Smanjenje emisija amonijaka, nemetanskih hlapljivih organskih spojeva (NMVOC), metana i PM iz poljoprivrede

2.2. Voda

Prioritet se daje rješenjima koja **povećavaju otpornost vodoopskrbe** - osiguravajući sigurnu, čistu i pristupačnu vodu, a istovremeno ublažavajući suše i poplave

2.1. Kvaliteta i količina vode

Integrirano upravljanje **hranjivim tvarima i organskim onečišćenjem** ljudskog (urbanog) i/ili **poljoprivrednog podrijetla** (sprečavanje ili sanacija).

Inovativna rješenja - pritisci kemijskih zagađivača, korištenje odgovarajućih zamjena ili alternativnih tehnologija.

2.2.1. Kvaliteta i količina vode

- Provedba mjera **upravljanja rizikom od poplava i/ili nedostatka vode i suše** te budućih integriranih planova upravljanja primjenom barem jednog od sljedećeg:
  - **Održivi odvodni sustavi u urbanim područjima** (+ rješenja za rješavanje problema oborinskih voda i gradskog otjecanja)
  - Inovativni **integrirani pristupi procjeni i upravljanju rizicima**
  - Optimizacija upravljanja i rada postojeće infrastrukture
  - **Rješenja temeljena na prirodi** (skladištenje i infiltracija vode u tlo, uklanjanje onečišćujućih tvari)

2.2.1. Kvaliteta i količina vode

Smanjenje hidromorfoloških pritisaka

Inovativna rješenja za smanjenje potrošnje energije u postrojenjima za pročišćavanje gradskih otpadnih voda

Inovativne mjere **uštede vode** za smanjenje kvantitativnih i kvalitativnih pritisaka na vodna tijela/resurse

Integrirano upravljanje kvalitetom i količinama vode u gradovima

Inovativne mjere i najbolje prakse u **planovima upravljanja sušom** (reaktivno → proaktivno upravljanje sušom)

2.2.2. Upravljanje morskim i obalnim vodama

Inovativna rješenja koja potiču održive ljudske aktivnosti u morskom okolišu

**prekomjerni
ribolov** i/ili
slučajni
usputni ulov

**utjecaji obnovljivih
izvora energije** na
moru, posebno
energije vjetra na
moru

**ispitivanje i smanjenje
utjecaja iskorištavanja
i istraživanja dubokog
mora**

**podvodna
buka**

navigacija (npr. od
jaružanja
navigacijskih
kanala, s brodskih
puteva)

**unos hranjivih
tvari i
organskih tvari
iz poljoprivrede
ili akvakulture**

morski otpad i/ili
onečišćujuće tvari
(sprečavanje >
čišćenje)

**poremećaj i
oštećenje
morskog
dna**

2.2.3. Vodne usluge

- 1. Inovativne tehnologije i alati za sustave za pitku vodu i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, putem barem jednog od sljedećeg:

Korištenje **resursno učinkovitih procesa** za pružanje vodnih usluga

Korištenje **procesa za smanjenje prisutnosti onečišćujućih tvari** koje izazivaju zabrinutost

Obrada otpadnih voda za ponovnu upotrebu koja može osigurati najviše razine sigurnosti

- 2. Primjena inovativnih alata koji osiguravaju učinkovito i održivo pružanje vodnih usluga stanovništvu koje živi **u ruralnim područjima**.

2.2.3. Vodne usluge

- 3. Primjena inovativnih rješenja

Metode kontrole izvora i tehnologije na licu mjesta za smanjenje ispuštanja onečišćujućih tvari koje izazivaju zabrinutost

Sustavni pristupi za **izbjegavanje gubitka vode**, energije i resursa u industrijskoj proizvodnji i/ili u pružanju vodnih usluga

Koncepti za (alternativnu) opskrbu vodom, pročišćavanje otpadnih voda, ponovnu upotrebu vode te za oporavak i recikliranje resursa

4. Provedba održivih rješenja za upravljanje vodama temeljenih na **procjenama vodnog otiska**

2.3. Tlo – zdravlje tla

Održivo
gospodarenje
tlom

Otpornost na
ekstremne
vremenske
uvjete, sušu,
vrućinu, šumske
požare i poplave

ublažavanje i
preokretanje
dezertifikacije
integriranim
gospodarenje
m vodama i
zemljištem

osiguravanje
sigurnosti i zaštite
hrane te povećanje
otpornosti
prehrambenog
sustava EU-a
gospodarenjem tлом

2.3. Tlo - mjere sprječavanja degradacije tla

primjena isplativih
rješenja za istraživanje i
**sanaciju onečišćenja
tla** na onečišćenim
lokacijama

primjena isplativih
rješenja za
**otpečaćivanje već
zatvorenih područja**

certifikacija zdravlja tla,
iskorištavanje podataka o
zdravlju tla za druge
sustave certifikacije i
plaćanja za usluge
ekosustava koje pruža
zdravo tlo

+ fokus na praćenje i procjenu zdravlja tla te prikupljanje, analizu i prezentiranje podataka o zdravlju tla u georeferenciranom formatu.

2.4. Buka

- inovativna, održiva i isplativa rješenja koja **smanjuju buku u gusto naseljenim urbanim područjima** (npr.: ceste s niskom razinom buke, niske zvučne barijere, buka željezničkog prometa ili zračnih luka itd.)
- **smanjenje štetne buke i vibracija koje utječu na ljudsko zdravlje i ekosustave** (npr.: utjecaj vjetroturbina itd.)

2.5. Kemikalije

- 1. Prevencija i smanjenje utjecaja opasnih tvari na okoliš ili ljudsko zdravlje

SVHC
(uključujući
endokrine
disruptore i
perzistentne
tvari)

Nanomaterijali

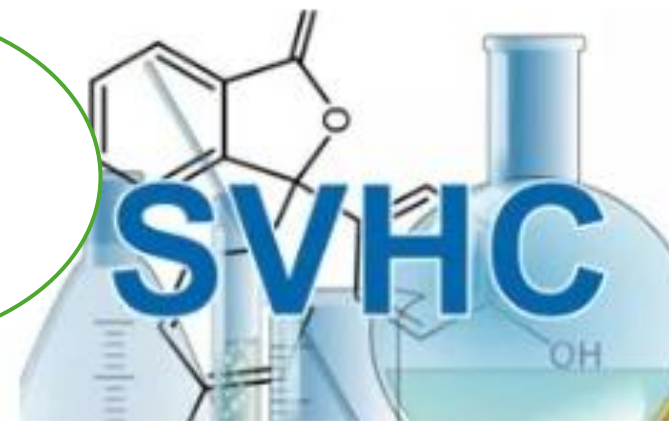
**Azbest, u
recikliranom
materijalu i
predmetima za
ponovnu
upotrebu**

**Zamjena SVHC-a ili
ispunjavanje
kriterija
nekemijskim
alternativama**

**Biocidni
proizvodi i/ili
proizvodi za
zaštitu bilja**

PFAS

**Kombinirani
učinci tvari**

2.5. Kemikalije

- 2. Prevencija i smanjenje utjecaja proizvodnje i upotrebe kemikalija na okoliš ili ljudsko zdravlje kroz cijeli lanac vrijednosti:

- 3. Digitalne inovacije za napredne alate, metode i modele te kapacitete za analizu podataka za **odmak od testiranja na životinjama**.
- 4. Implementacija sigurnih i održivih rješenja već u dizajnu za tvari, materijale i proizvode uz osiguranje održivosti

2.6. Industrijske emisije i sigurnost

- Rješavanje primjene sprječavanja i smanjenja onečišćenja iz **Direktive o industrijskim emisijama**

Naglasak na:

- nove tehnike
  - tehnike koje bi se mogle kvalificirati kao kandidati za nove tehnike
-
- Olakšavanje provedbe Direktive Seveso III o **kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari.**

2.7. Novi europski Bauhaus

1. Smanjenje utjecaja novih zgrada i urbanizacije na okoliš
uz promicanje društvene uključenosti u širokoj perspektivi održivosti

2. Smanjenje potražnje za novim zgradama ponovnom uporabom građevinskog fonda. Prijedlozi bi trebali osigurati tražene funkcije građana i primijeniti različite mjere dostatnosti poput korištenja trenutno neiskorištenih ili nedovoljno korištenih zgrada, davanja prioriteta obnovi, popravcima i održavanju u odnosu na rušenje i novu gradnju.

3. Povećanje održivosti mode uz zadovoljenje zahtjeva vezanih uz estetiku i inkluzivnost

4. Kružne četvrti koji uključuju stvaranje kružnih lanaca vrijednosti za poticanje urbanih ekonomija uz poticanje urbane i teritorijalne regeneracije

5. Održavanje ili obnova bioraznolikosti kroz rješenja temeljena na prirodi

New European Bauhaus
beautiful | sustainable | together

Prakse biološke raznolikosti za energetska izolaciju zgrada

Inovativni arhitektonski i urbanistički pristupi zgradama prilagođenim divljim životinjama

Arhitektura otporna na klimatske promjene i urbanizacija

Prioritetna područja

- 1. Kružno gospodarstvo i otpad
- 2. Nulta razina onečišćenja i održivo upravljanje prirodnim resursima
- 3. Upravljanje okolišem

3. Upravljanje okolišem

1. Aktivnosti u podršci donošenju odluka javnih uprava i dobrovoljnim pristupima za javni i privatni sektor

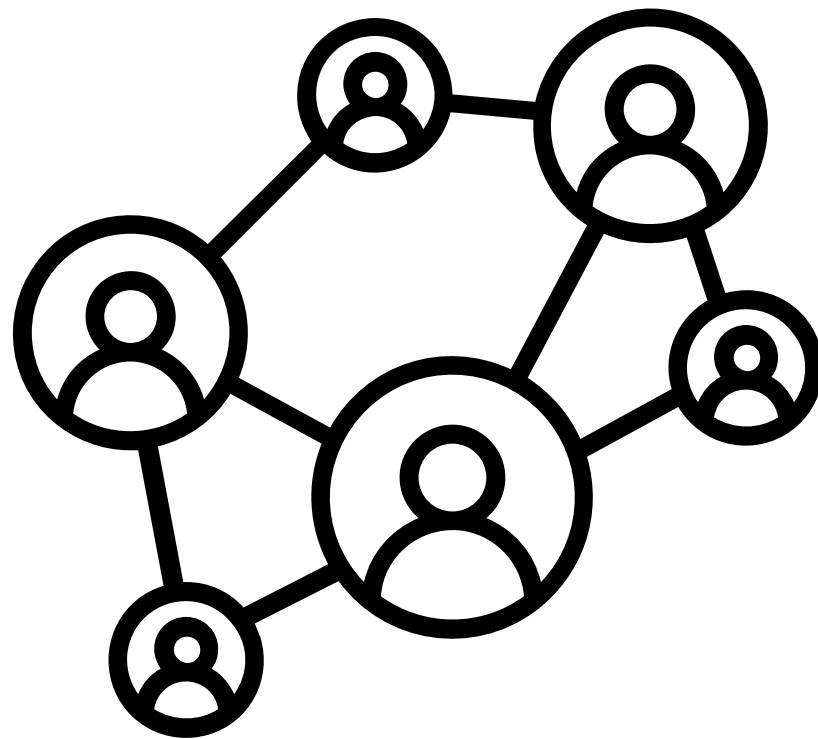
2. Usklađenost okoliša, osiguranje pristupa pravosuđu

3. Inicijative za promjenu ponašanja i podizanje svijesti

4. Omogućavanje djelovanja za repliciranje i povećanje skaliranja dokazanih ekoloških rješenja – TA-R poziv **NOVO!!**

3.1. Aktivnosti u podršci donošenju odluka javnih uprava i dobrovoljni pristupi za javni i privatni sektor

- **1. Poboljšati kapacitete javnih uprava** za upravljanje, praćenje i/ili procjenu složenih inicijativa, uz strukturiranje, gdje je to relevantno, institucionalnu suradnju na različitim teritorijalnim razinama i/ili partnerstvo s privatnim subjektima te promicanje cjelovite vizije okoliša.

3.1. Aktivnosti u podršci donošenju odluka javnih uprava i dobrovoljnim pristupima za javni i privatni sektor

- 2. Razvoj pristupa za promicanje, provedbu i/ili harmonizaciju jednog ili više sljedećih **dobrovoljnih instrumenata**:

- a) Razviti nova pravila za **kategoriju ekološkog otiska proizvoda** i sektorska pravila organizacije o ekološkom otisku
- b) Promicati **EU ekološku oznaku** — osobito u turizmu i osobnoj njezi — kroz kampanje podizanja svijesti, podršku MSP-ova i obuku za poticanje održive potrošnje i šire prihvaćanje vjerodostojnih ekoloških oznaka.
- c) **Poticanje ponovne upotrebe, popravaka, obnove i ponovne proizvodnje putem kružnih poslovnih modela**, mreža i politika koje se bave planiranom zastarjelošću i produžuju trajnost proizvoda.

- d) Kreirati i implementirati **indikatore** povezane s politikom proizvoda radi praćenja usklađenosti i napretka prema **Uredbi o Ekodesignu za održive proizvode**.
- e) Unaprjeđenje **zelene i kružne javne nabave**.
- f) Povećanje prihvaćanja **EMAS-a**
- g) **Procjena i izvještavanje o održivosti zgrada (LEVELs)** - poboljšanja ekoloških rezultata u građevinarstvu.

3.1. Aktivnosti u podršci donošenju odluka javnih uprava i dobrovoljnim pristupima za javni i privatni sektor

- 3. Implementacija inovativnih rješenja u privatnom i/ili javnom sektoru za rješavanje nultog onečišćenja:

Alati za modeliranje i prognoziranje onečišćenja zraka i/ili vode.

Korištenje **inovativnog upravljanja podacima vezanog** uz emisije iz zraka, buke, vode, mora, tla i industrije.

4. Akcije usmjerene na **provedbu proaktivnog upravljanja sušom**, uključujući razmjenu iskustava o upravljanju rizicima suše u EU-u, izgradnju kapaciteta i dijalog kroz Europske i globalne opservatorije za sušu Službe za upravljanje hitnim situacijama Kopernika

3.2 Osiguranje usklađenosti s propisama iz okoliš i pristup pravosuđu

Jačanje mreža i stručnosti

Jačanje i uspostava mreža i kapaciteta stručnjaka nadležnih za provedbu i nadzor okolišnog zakonodavstva EU te učinkovitu primjenu načela „onečišćivač plaća”.

Razvoj strategija i inovativnih alata

Razvoj i primjena strategija, politika i inovativnih rješenja za učinkovitije praćenje, nadzor i provedbu obveza iz okolišnog zakonodavstva EU, uz osiguranje primjene odgovornosti za štetu u okolišu i načela „onečišćivač plaća”.

Angažman građana i dionika

Suradnja s građanima i drugima radi promicanja i praćenja usklađenosti te doprinosa primjeni ekološke odgovornosti

3.3 Inicijative za promjenu ponašanja i podizanje svijesti

- Prednost imaju projekti koji kroz aktivnosti podizanja svijesti doprinose učinkovitoj provedbi ili daljnjem razvoju okolišnih politika, alata i zakonodavstva EU te dopiru do **što šire relevantne javnosti**.

- **Europski zeleni dogovor**
- **Akcijski plan za kružno gospodarstvo**
- **Akcijski plan za nulto onečišćenje**

3.4 Omogućavanje aktivnosti za obnovu i proširenje dokazanih ekoloških rješenja (TA-R poziv)

- Prednost imaju projekti koji stvaraju uvjete za širu primjenu, prienos ili umnožavanje već dokazanih rješenja financiranih kroz LIFE ili druge EU programe - **Kružno gospodarstvo i kvaliteta života.**

Uklanjanje barijera

administrativne, regulatorne, financijske ili organizacijske prepreke

Upravljanje i suradnja

Razvijanje okvira upravljanja, modela suradnje ili operativnih struktura kako bi se pomoglo javnim tijelima da usvoje dokazana rješenja

Mogućnosti financiranja

Razvoj investicijskih strategija, poslovnih modela i prijava za financiranje radi šire primjene rješenja

Integracija u politike/alate

Uključivanje provjerenih rješenja u javne programe, natječaje, propise i sheme financiranja uz uključivanje relevantnih dionika

3.4 Omogućavanje aktivnosti za obnovu i proširenje dokazanih ekoloških rješenja (TA-R poziv)

Uvjeti za prijavu:

- 1) Prethodni projekt trebao je završiti i predati svoje završno izvješće prije roka zatvaranja poziva
- 2) Pružiti jasne dokaze o uspješnoj potvrdi rješenja i naučenih lekcija
- 3) Partnerstvo: jedan od prethodnih korisnika projekta mora biti koordinator predloženog projekta

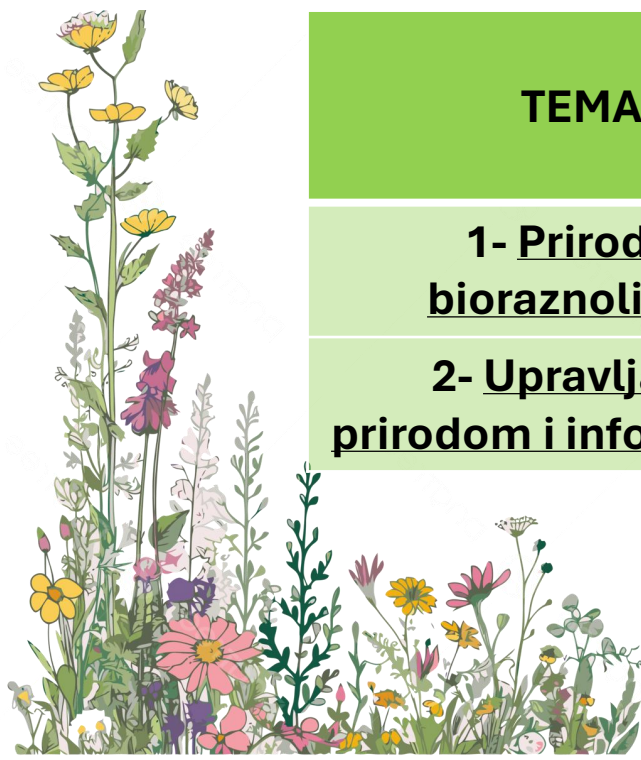
Priroda i bioraznolikost

• Poziv „Nature & Biodiversity – SAP”:

- **LIFE-2026-SAP-NAT-NATURE — Priroda i bioraznolikost**
- **LIFE-2026-SAP-NAT-GOV — Upravljanje prirodom i informiranje**

TEMA	INDIKATIVNI BUDŽET PO PROJEKTU	PROCIJENJEN BROJ PROJEKATA
1- <u>Priroda i bioraznolikost</u>	2-13 mil. EUR	30 projekata
2- <u>Upravljanje prirodom i informiranje</u>	1-2 mil. EUR	5 projekata

Pravni okvir iz područja zaštite prirode

- Uredba o obnovi prirode
- EU Direktiva o pticama
- EU Direktiva o staništima
- Uredba o invazivnim vrstama

- EU Strategija za bioraznolikost do 2030.

* Samo divlja flora i fauna te prirodna i poluprirodna staništa

Uredba o obnovi prirode

Zaštićeni
stanišni tipovi

Staništa
zaštićenih vrsta

Povezanost
rijeka

Morska
staništa

Šumski
ekosustavi

Agroekosustavi

3 milijarde
dodatnih
stabala do
2030

Urbani
ekosustavi

Oprašivači

LIFE-2025-SAP-NAT-NATURE — Priroda i bioraznolikost

- Usmjerenost na učinak
- Dovoljna je primjena najbolje prakse

- **S**pecific
- **M**easurable
- **A**ssignable
- **R**ealistic
- **T**ime-related

- **Ciljevi projekata:**

- Barem jedno od dva područja intervencije:

- 1) „Space for Nature”
- 2) „Safeguarding our species”

1) „Space for Nature”

- Restauracija prirodnih ili poluprirodnih staništa
- Proširenje ili dodavanje novih zaštićenih područja i područja Natura 2000, ili poboljšanje bioraznolikosti postojećih područja kroz zaštitu i mjere upravljanja
- Ekološki koridori i druga zelena infrastruktura
- Testiranje ili demonstracija novih pristupa upravljanja područjima
- Smanjivanje pritisaka unutar i izvan Natura 2000 područja

2) „Safeguarding our species”

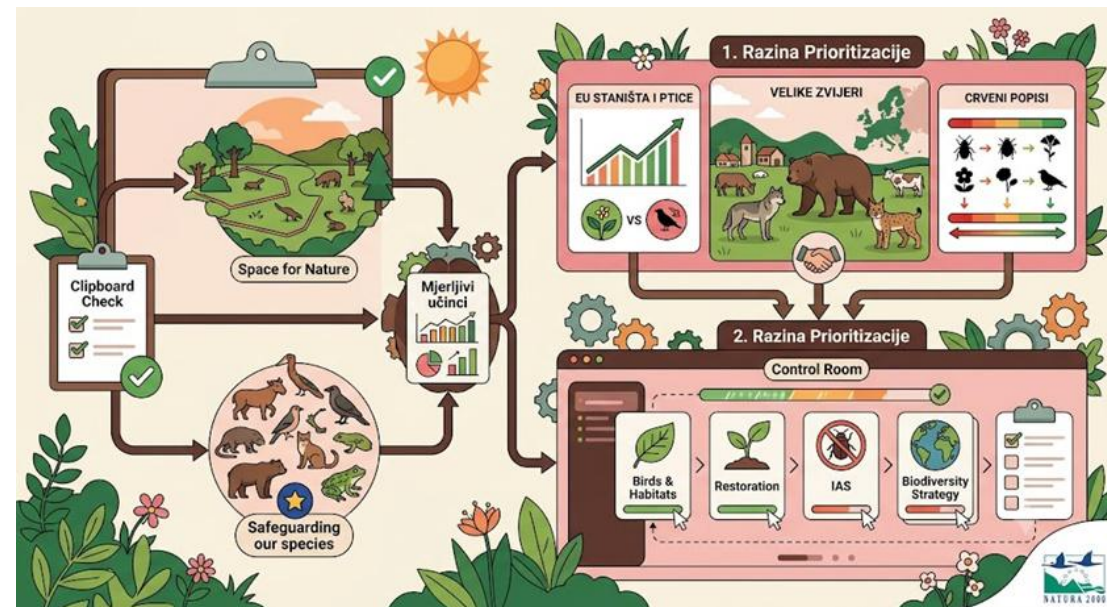
- Poboljšanje uvjeta za vrste, kroz aktivnosti koje nisu „area based”
- Smanjenje prijetnji, smanjenje smrtnosti uzrokovane čovjekom
- Veliki radovi (stvaranje prolaza za ribe, aktivnosti na električnim stupovima za sprečavanje smrtnosti ptica...)
- Uzgoj
- Smanjenje utjecaja invazivne vrste
- Povećanje svijesti

Prioritizacija prijedloga prema rezultatima

2 razine prioritizacije:

- **1. razina**
  - **Direktiva o staništima EU**
  - **Ptičje vrste** (Direktiva o pticama EU – Odbor Ornis)
  - **Suživot** između ljudi i velikih zvijeri;
  - **Vrste i staništa koja nisu obuhvaćena zakonodavstvom EU o prirodi (Crveni popisi EU-a)**
  - **Vrste koje nisu obuhvaćene crvenim popisima EU-a (globalni IUCN-ovi crveni popisi)**
- **2. razina: „Daljnja prioritizacija prijedloga”** na temelju specifičnih prioriteta politika navedenih u dokumentaciji poziva

Prioritizacija prijedloga- 1.razina: urgentnost

- Direktiva o pticama
  - jasnija referenca na vrste ptica koje imaju prioritet: [LIFE Priority Birds List](#)

List of EU bird species/subspecies considered as "Priority for funding under LIFE", as agreed by the ORNIS Committee
(last updated: April 2021)

Species name	Species name
<i>Accipiter gentilis arrigonii</i>	<i>Fringilla teydea</i>
<i>Acrocephalus paludicola</i>	<i>Gallinago media</i>
<i>Aegypius monachus</i>	<i>Gypaetus barbatus</i>
<i>Alca torda</i>	<i>Haematopus ostralegus</i> *
<i>Alectoris graeca</i>	<i>Hydrobates leucorhous</i>
<i>Anas acuta</i>	<i>Hydrobates montei</i>
<i>Anser albifrons flavirostris</i>	<i>Lagopus lagopus hibernica</i>
<i>Anser erythropus</i>	<i>Lanius excubitor</i>
<i>Anser fabalis fabalis</i>	<i>Larus audouinii</i>
<i>Aquila adalberti</i>	<i>Limosa lapponica</i>
<i>Aquila heliaca</i>	<i>Limosa limosa</i>
<i>Arenaria interpres</i>	<i>Mareca penelope</i> *
<i>Arthya forina</i> *	<i>Marmaronetta anouistrostris</i>

Prioritizacija prijedloga: 1.razina - urgentnost

- Direktiva o staništima
  - **Unfavourable and declining (U2-)** stanje očuvanosti vrsta i stanišnih tipova
    - Izvješće prema Članku 17 (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/>)
    - Posebno ukoliko je stanje nepovoljno i na EU i na nacionalnoj razini (*iznimno HR uzima samo podatke za biogeografsku regiju*)
  - **Projekti koji smanjuju konflikte i promoviraju koegzistenciju čovjeka i velikih zvijeri**

Member States reports																													
MS	Region	Range (km ²)				Population										Habitat for the species				Future prospects				Overall assessment					
		Surface	Status (% MS)	Trend	FRR	Min	Max	Best value	Unit	Type est.	Method	Status (% MS)	Trend	FRP	Unit	Occupied suff.	Unoccupied suff.	Status	Trend	Range prosp.	Population prosp.	Hab. for sp. prosp.	Status	Curr. CS	Curr. CS trend	Prev. CS	Prev. CS trend	Status Nat. of ch.	CS trend Nat. of ch.
RO	BLS	1800	100	=	≈	N/A	N/A	N/A	i	minimum	c	0	-	>>	Y		FV	=	good	bad	good	U2	U2	-	U2	-	noChange	noChange	
BG	CON	N/A	0	x	≈	N/A	N/A	1	i	minimum	c	0.44	x	1	i	Unk		XX	x	unk	unk	unk	XX	XX		XX		method	method
RO	CON	7800	100	=	>	N/A	N/A	226	i	mean	b	99.56	-	x	Y		U1	=	poor	bad	poor	U2	U2	-	U2	-	knowledge	knowledge	

Daljnja prioritizacija: prioritetne politike

- **Legislativa o zaštiti prirode i bioraznolikosti**

- Pобољшanje stanja očuvanosti ili trenda vrsta od važnosti za EU

- 1) Implementacija ciljeva i mjera navedenih u **nacionalnom PAO-u, Nacionalnom planu obnove, Akcijskom planu za vrstu, međunarodnim strategijama...**
- 2) Implementacija konzervacijskih **ciljeva** za postojeća **Natura 2000** područja
- 3) **Smanjenje smrtnosti** ciljnih vrsta (trovanje, krivolov, usputni ulov), prevencija konflikata, promocija koegzistencije

VAŽNO: Ako projekt uključuje proglašenje novih zaštićenih područja, izmjene granica postojećih, ažuriranje SDF obrazaca ili službeno donošenje planova upravljanja, ti procesi moraju biti pravno okončani (doneseni od strane nadležnih tijela) prije službenog završetka LIFE projekta. U suprotnom, EK će primijeniti retroaktivne financijske sankcije.

NOVO

Daljnja prioritizacija: prioritetne politike

- **Uredba o invazivnim vrstama**

- IAS s popisa invazivnih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji
- i/ili IAS države članice ili na regionalnom nivou
- Druge IAS vrste koje negativno utječu na:
  - Stanje očuvanosti ili trend vrsta i staništa od značaja za EU
  - druge vrste zaštićene EU legislativom
  - vrste na popisu ugroženih vrsta na EU crvenim listama (ili globalnim ako nisu pokrivena europskim)

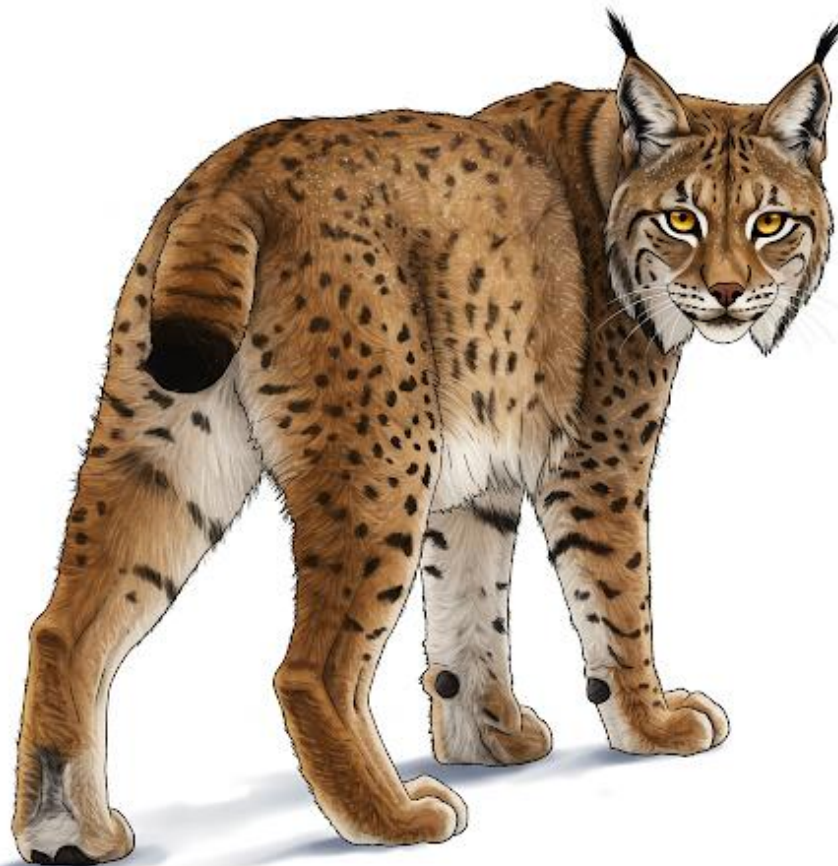
Daljnja prioritizacija: prioritetne politike

• Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.

Područje	Potencijalne teme
Uspostava koherentne mreže zaštićenih područja	Povećanje udjela kopnenog ili morskog područja EU-a pod (strogom) zaštitom; ekološki koridori
Provedba restauracijskih ciljeva EU za vrste i stanišne tipove	Implementacija nacionalnih obveza; prekogranični pristup zaštiti, implementacija nacionalnih planova obnove (postizanje dobrog stanja ili ponovno uspostavljanje stanišnih tipova)
Obnavljanje degradiranih ekosustava bogatih ugljikom; sprječavanje i smanjenje utjecaja prirodnih katastrofa	Obnova šuma, rijeka, močvarnih područja; plava i zelena infrastruktura
Poboljšanje zdravlja i otpornosti šuma kojima se upravlja	Demonstracija „closer to nature forestry” praksi ...
Smanjenje pada brojnosti divljih oprašivača	Implementacija akcijskih planova za najugroženije vrste oprašivača; obnova staništa divljih oprašivača; potiče se mjerenje pozitivnog učinka na oprašivače i kada aktivnosti nisu direktno povezane s oprašivačima
Vraćanje prirode na poljoprivredna zemljišta	<u>Demonstracija</u> inovativnih pristupa obnovi krajolika s velikom bioraznolikošću + dobrobit za poljoprivrednike i zajednicu (prevencija erozije, filtracija vode...)
Ozelenjivanje gradskih i prigradskih područja	Obnova ekosustava na zelenim gradskim površinama; zelena infrastruktura; rješenja temeljena na prirodi; implementacija ciljeva bioraznolikosti u gradske planove ozelenjivanja...
Obnova dobrog stanja morskih i slatkovodnih ekosustava	Poboljšanje stanja očuvanosti, uklanjanje barijera na rijekama, obnova poplavnih područja

Dodatni uvjeti: Reintrodukcija vrsta

- Zadovoljeno svih 11 uvjeta iz Poziva
- Analiza rizika: velika vjerojatnost uspješnosti
- Alternative reintrodukciji manje učinkovite
- Eliminirani uzroci izumiranja
- Izuzimanje jedinki ne ugrožava populaciju iz koje se uzima
- ...

Dodatni uvjeti: Kupnja zemljišta

- Zadovoljeni i objašnjeni svi uvjeti iz Poziva
- Doprinos poboljšanju, održavanju i obnovi cjelovitosti mreže Natura 2000...
- Kupuje jedan od korisnika projekta (javno tijelo, NGO) te zadržava vlasništvo i nakon završetka projekta
- obavezna isporučevina je ispuniti podatke u - [Land Purchase Database](#)

Održivost

- Obavezno osigurati ekološki učinak aktivnosti projekta barem 20 g. nakon završetka projekta

Dodatni uvjeti: Infrastruktura

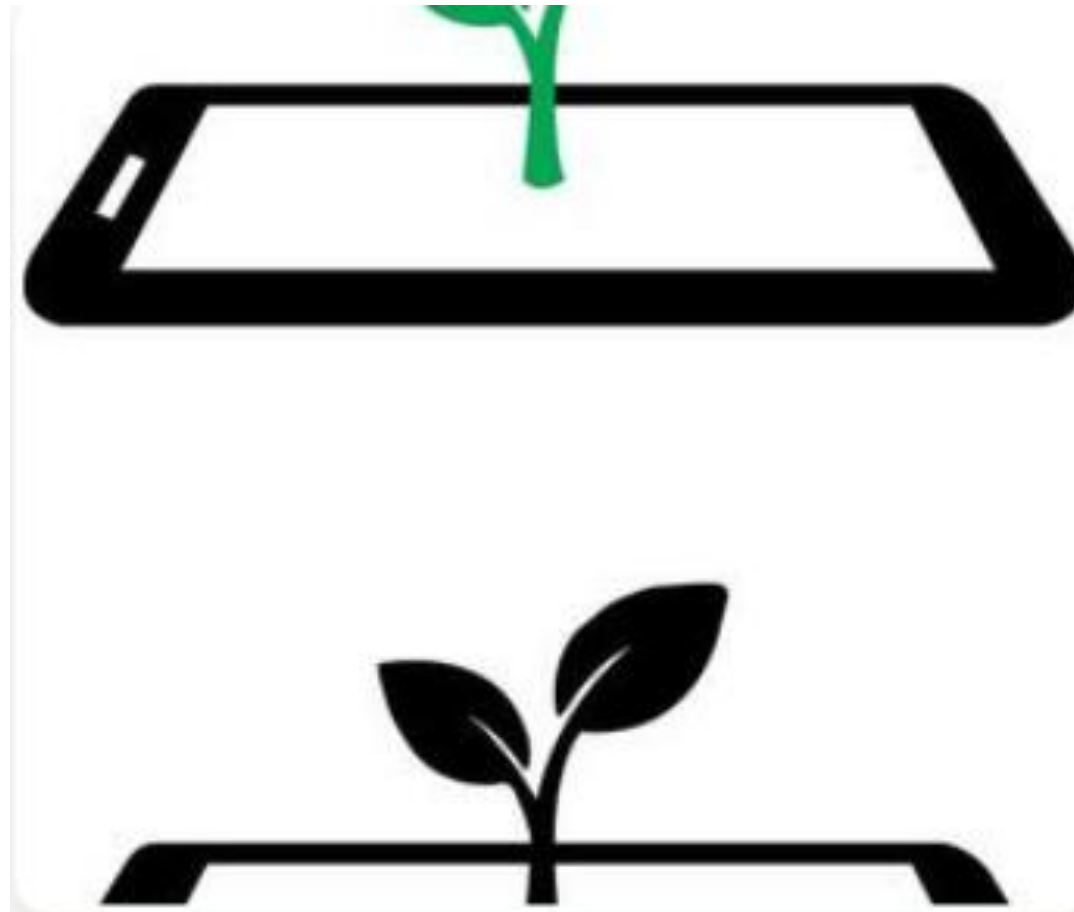

- Tijelo koje ima vlasništvo nad infrastrukturom: partner
- Unutar Natura 2000 područja
- Ako je izvan, zadovoljen neki od uvjeta:
  - nužna za ostvarenje ciljeva u Natura 2000 području
  - Neophodan migracijski koridor
  - Potrebna za *ex situ* konzervaciju; reintrodukcija

→ Posjetiteljska infrastruktura nije prihvatljiva (osim iznimno)

PLP i digitalni prioriteti

- glavni digitalni prioriteti (*Twin Transition*):
  - automatizacija i ubrzavanje procesa izdavanja dozvola
  - digitalna procjena utjecaja na okoliš
  - integracija ključnih EU direktiva u jedan digitalni sustav
- očekivani rezultati:
  - smanjenje administrativnog opterećenja
  - standardizacija na razini EU-a
  - povećanje transparentnosti

LIFE-2026 -SAP-NAT-GOV — Upravljanje prirodom i informiranje

- Ciljevi:

- SMART, učinak usmjeren na implementaciju EU legislative iz područja prirode i bioraznolikosti

- A) Promjena ponašanja i inicijative za povećanje svijesti

- B) Osiguranje usklađenosti, sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu (Arhuška konvencija)

- C) Mjere za poticanje aktivnosti umnožavanja i širenja rezultata

NOVO

- Obuhvat:

- aktivnosti povećanja svijesti trebale bi imati najširi doseg relevantan za specifičnu ciljanu temu (obuhvatiti cijelu državu članicu, nekoliko država članica ili cijelu EU)

LIFE-2026 -SAP-NAT-GOV — Upravljanje prirodom i informiranje

- A) Promjena ponašanja i inicijative za povećanje svijesti
  - **Povećanje svijesti**, uključujući podršku javnosti i dionika u kreiranju politika Unije
  - Olakšavanje **širenja informacija** o uspješnim rješenjima i praksama, uključujući razvoj platformi za suradnju te osposobljavanje
  - Povećanje uključenosti dionika u konzultacije i **implementaciju politika**
- Prednost: projekti koji **povećavaju svijest o koristima očuvanja prirode**, posebice o mreži Natura 2000

LIFE-2026 -SAP-NAT-GOV — Upravljanje prirodom i informiranje

- B) Osiguranje usklađenosti, sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu (Aarhuška konvencija)
  - uspostavljanje novih ili jačanje postojećih **mreža stručnjaka** za osiguranje usklađenosti
  - razvijanje i **provodba strategija** i politika i/ili razvoj inovativnih alata i aktivnosti za promicanje, praćenje i provedbu **usklađenosti** s obvezujućim instrumentima EU o prirodi i bioraznolikosti
  - poboljšavanje relevantnih **informacijskih sustava** kojima upravljaju javna tijela

LIFE-2026 -SAP-NAT-GOV — Upravljanje prirodom i informiranje

- C) Mjere za poticanje aktivnosti širenja i umnožavanja rezultata

NOVO

- aktivan prijenos uspješnih rezultata i prakse iz prethodnih projekata u druge sektore, regije ili na više razine upravljanja
- što širi doseg relevantan za specifičnu temu – idealno na razini cijele države članice, kroz suradnju nekoliko država članica ili na razini cijele EU

Ključne aktivnosti i fokus potpore

- Replikacija na terenu: Razvoj mehanizama, metodologija i planova za replikaciju uspješnih konzervacijskih praksi u novim geografskim područjima ili različitim socioekonomskim kontekstima
- Sustavno širenje rezultata: Aktivno poticanje dionika i donositelja odluka na integraciju projektnih rezultata u lokalne, nacionalne ili europske politike i planove upravljanja prirodom

EU sufinanciranje

Do 60%

Do 75% isključivo
za prioriteta
staništa/vrste

EU sufinanciranje od 75% vrijedi za:

Prioritetne vrste i stanišni tipovi s priloga Direktive o staništima označene *

Ptice s popisa za LIFE prioritetno financiranje

Vrste u nepovoljnom-lošem stanju očuvanosti s opadajućim trendom (U2-) na EU i nacionalnom nivou (*za RH zbog nedostatka podataka koriste se samo EU podaci*)

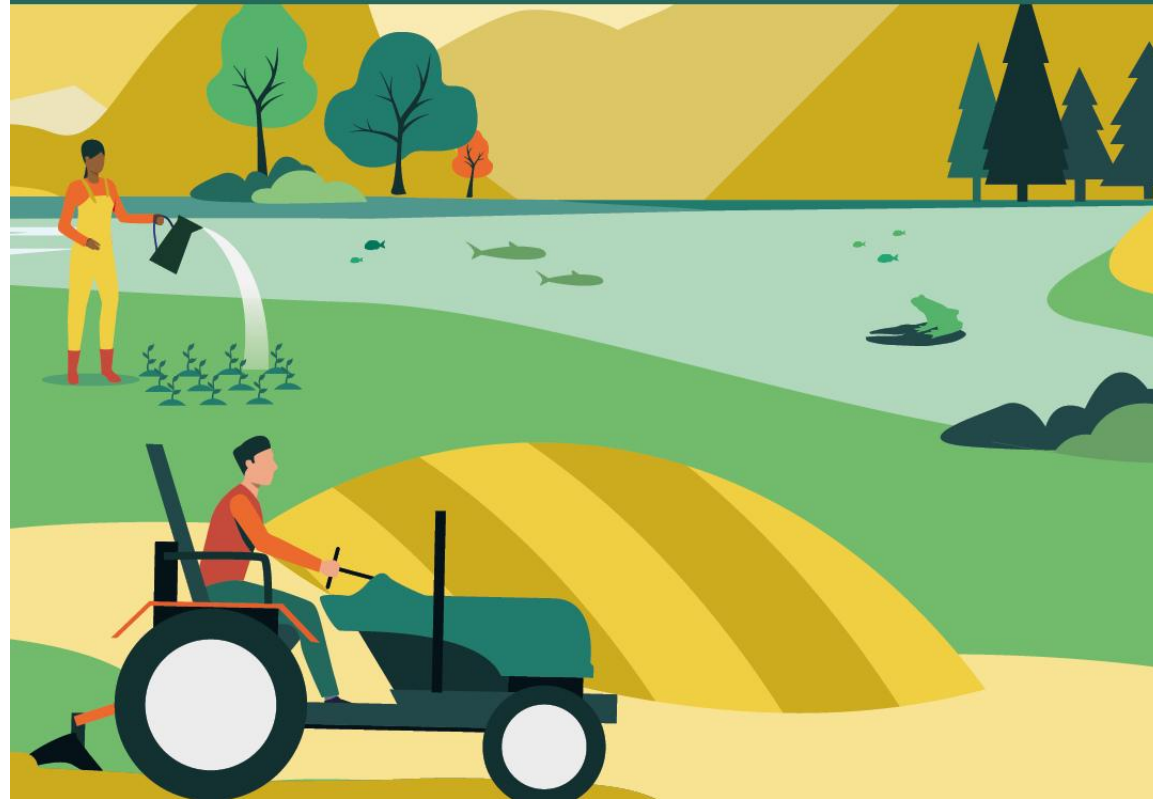
Staništa i vrste koje su sa statusom EN (ugrožene) ili lošijem na Europskom crvenom popisu

Staništa i vrste koje nisu pokrivena EU crvenom listom, sa statusom EN (ugrožene) ili lošijem na globalnoj crvenoj listi

Iznimno, novoopisane vrste koje bi se trebale smatrati ugroženima, ali još nisu uvrštene na crveni popis IUCN-a na razini EU-a ili globalno

3

UMANJENJE KLIMATSKIH PROMJENA I PRILAGODBA

LIFE Klimatske aktivnosti - cilj

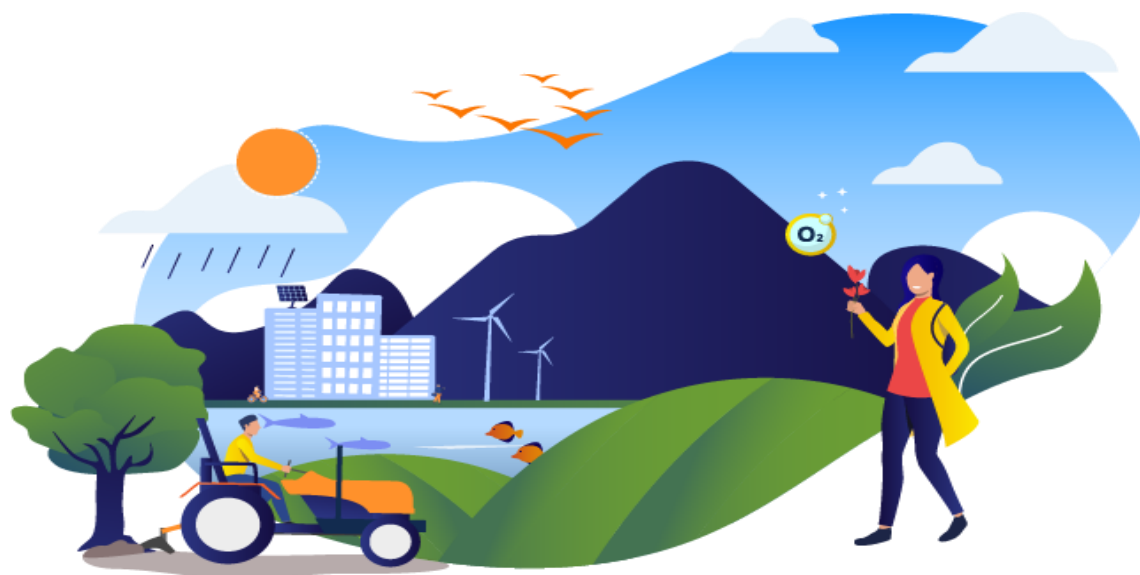
Smanjenje emisija stakleničkih plinova

Povećanje otpornosti na klimatske promjene

Podizanje svijesti, jačanje upravljanja, izgradnja kapaciteta

LIFE Klimatske aktivnosti - cilj

Ublažavanje (CCM):

- provođenje okvira energetske i klimatske politike do 2030., cilja za 2040. i cilja klimatske neutralnosti do 2050.

Prilagodba (CCA):

- projekti koji podržavaju provedbu strategije prilagodbe EU-a i povezane nacionalne propise

Ublažavanje klimatskih promjena (CCM) - prioriteti

Projekti koji se bave **tvarima koje oštećuju ozonski omotač** i promicanjem alternativa fluoriranim plinovima

---

Prijelaz na **mobilnost bez emisija u cestovnom prometu**

Dekarbonizacija **drugih načina prijevoza**, poticanje intermodalnosti i promjene načina korištenja prijevoza

---

Obnovljivi izvora energije i poboljšanje energetske učinkovitosti

---

Smanjenje potrošnju energije i emisije stakleničkih plinova u **industrijskoj proizvodnji i gospodarenju otpadom**

Razvoj i primjena praksi upravljanja kopnom i obalom, prirodni ponor ugljika u tlu i šumama, skladištenje ugljika u dugotrajnim proizvodima

---

Industrijska rješenja za uklanjanje ugljika, hvatanje i korištenje ili skladištenje ugljika

Climate Change Mitigation
LIFE-2026-SAP-CLIMA-CCM

LIFE20 CCM/DE/001802 - LIFE MULTI PEAT

ODS, F-plinovi i mobilnost bez emisija u cestovnom prometu

Tvari koje oštećuju ozon (ODS) i F-Gases

Primjer:

- Aktivnosti za podršku oporavku, recikliranju i povratu tvari koje oslabljuju ozonski sloj u pjenama te prikladnost alternativa fluoriranim stakleničkim plinovima i njihovom oporavku, povratu i recikliranju

Aktivnosti za podršku prijelazu na mobilnost bez emisija u cestovnom prometu

Primjer:

- razvoj i implementacija pametnih rješenja za punjenje koja će dovesti do značajnog smanjenja ulaganja u energetske mreže i pridonijeti integraciji energetske sustava

LIFE18 CCM/PL/001100 - Refrigerants LIFE Cycle

Dekarbonizacija drugih prijevoznih načina, obnovljive izvore energije i rješenja za energetska učinkovitost

Dekarbonizacija drugih načina prijevoza, poticanje intermodalnosti i modalnog pomaka

- ✓ Tehnološke opcije koje smanjuju energiju potrebnu za prometne usluge
- ✓ Operativni aspekti u čvorištima (lukama i zračnim lukama) – optimizacija kapaciteta, utovar / istovar
- ✓ Intermodalna rješenja (optimizacija načina, integrirano dijeljenje podataka, rezervacija usluga)

Obnovljiva energija i rješenja za energetska učinkovitost

- RePowerEU –Projekti usmjereni na proizvodnju bioplina i, moguće, biometana iz tokova otpada i ostataka

Smanjenje stakleničkih plinova i potrošnje energije u industrijskoj proizvodnji i upravljanju otpadom/ industrijska rješenja za hvatanje ugljika

- Aktivnosti smanjenja potrošnju energije i emisije stakleničkih plinova u **industrijskoj proizvodnji i gospodarenju otpadom**
  - ✓ Usredotočiti se na razvoj i demonstraciju inovativnih i isplativih tehnologija i procesa te na CO₂-intenzivnu obradu primarnih sirovina
  - ✓ Počnite s najmanje TRL 5 i ciljajte najviše na TRL 8-9
- **Industrijska rješenja za uklanjanje ugljika**, hvatanje i korištenje ili skladištenje ugljika
  - ✓ Projekti uklanjanja CO₂ iz atmosfere ili biogenih izvora radi sigurnog i trajnog skladištenja
  - ✓ Npr. uklanjanje ugljika pomoću biouglijena, male i modularne instalacije za hvatanje i skladištenje ugljika (BioCCS), itd.

Razvoj i primjena praksi upravljanja kopnom i obalom

- **Razvoj i primjena praksi upravljanja kopnom i obalom** koje utječu na smanjenje emisija i uklanjanje emisija, očuvanje i povećanje prirodnih ponora ugljika u tlu i šumama te skladištenje ugljika u dugotrajnim proizvodima
- ✓ Projekti koji unapređuju uklanjanje ugljika iz tla i biomase, poput poboljšanog upravljanja šumama, pošumljavanja, agrošumarstva, ulovnih usjeva.
- ✓ Obnova tresetišta
- ✓ "uglična poljoprivreda", uključujući pristupe praćenju, izvještavanju i verifikaciji u skladu s Uredbom o uklanjanju ugljika
- ✓ Razvoj i prihvaćanje skladištenja ugljika prilikom certificiranja zgrada

LIFE20 CCM/DE/001802 - LIFE MULTI PEAT

Prioritetne teme: prilagodba klimatskim promjenama

- Podržati **razvoj politika prilagodbe klimatskim promjenama**, uključujući reviziju nacionalnih, regionalnih ili lokalnih strategija i planova prilagodbe klimatskim promjenama
- Razvoj najsuvremenijih **alata i rješenja** za procjenu klimatskih rizika ili odabir isplativih mjera prilagodbe za suočavanje s klimatskim prijetnjama i rješenja za prilagodbu
- Razvoj i primjena **rješenja temeljena na prirodi** za upravljanje kopnom, obalama i morskim područjima
- Razvoj **otpornosti na klimatske promjene** infrastrukture i zgrada
- Rješenja za prilagodbu poljoprivrede, šumarstva i zaštićenih područja prirode
- **Upravljanje vodom**
- Prilagodba na klimatske promjene i **zdravlje**
- Pripremljenost za **složene i kaskadne klimatske rizike**
- Razvoj **financijskih instrumenata**, inovativnih rješenja i javno-privatne suradnje na **razvoju instrumenata osiguranja** kao i na razvoju alata za prikupljanje podataka o štetama od klimatskih promjena

Climate Change Adaptation
LIFE-2026-SAP-CLIMA-CCA

Prilagodba klimatskim promjenama– prioriteti 1

• Razvoj politika prilagodbe klimatskim promjenama

- ✓ Projekti namijenjeni pomoći nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima u razvoju, provedbi i praćenju strategija i planova prilagodbe.

• Implementacija najsvremenijih alata za procjenu klimatskih rizika

- ✓ Implementacija alata za modeliranje prilagodbe, procjenu rizika, upravljanje i podršku odlučivanju
- ✓ Ove godine demonstracija je obavezna komponenta razvoja najsvremenijih alata

Prilagodba klimatskim promjenama – prioriteti 2

- **Rješenja temeljena na prirodi za naseljena urbana, ruralna i obalna područja**

- ✓ Projekti usmjereni na obnovu slivova, stvaranje staništa, obnovu ekosustava, otpornost obalnih i morskih područja itd

- **Otpornost infrastrukture i zgrada na klimatske promjene**

- ✓ Projekti koji integriraju klimatsku otpornost u kriterije primjenjive na izgradnju i obnovu zgrada i infrastrukture

Nature Based Solutions

LIFE PACT
LIFE20 CCA/BE/001710
People-Driven: Adapting Cities for Tomorrow

Prilagodba klimatskim promjenama – prioriteti 3

- **Rješenja prilagodbe za poljoprivredu, šumarstvo i zaštićena područja prirode**

- ✓ Projekti usmjereni na adaptivne, otpornosti i klimatske rizike – pošumljavanje, obnovu šuma i sustave upravljanja šumama.

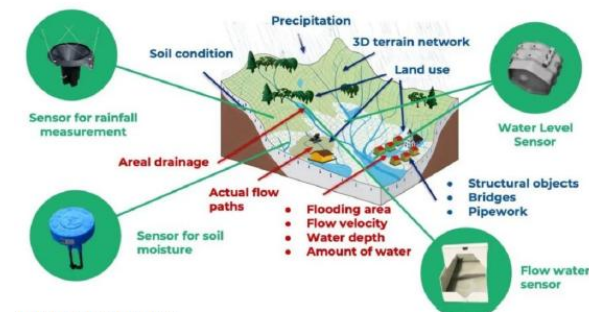
- **Prilagodba klimatskim promjenama i zdravlje**

- ✓ Razvijati i unapređivati Nacionalne zdravstvene planove prilagodbe ili Akcijske planove za zdravlje zbog topline radi promicanja sveobuhvatnog odgovora na utjecaje klimatskih promjena na zdravlje.

- **Pripremljenost za složene i kaskadne rizike**

- ✓ Projekti koji povećavaju pripremljenost za ekstremne vremenske nepogode

Heavy rains and river basin management

LIFE FLOPRES
LIFE22-CCA-SK-FLOPRES
Flash Flood Prediction and Prevention System

Prilagodba klimatskim promjenama – prioriteti 4

• Upravljanje vodama

- ✓ Projekti koji imaju za cilj smanjenje potrošnje vode podizanjem performansi proizvoda vezanih uz uštedu vode, poticanjem učinkovitosti i uštede vode te promicanjem šire primjene planova upravljanja sušom, kao i održivog upravljanja tlom i korištenjem zemljišta

• Financijski instrumenti, inovativna rješenja i javno-privatna suradnja na podacima o osiguranju i gubicima

- ✓ Projekti koji identificiraju i implementiraju najbolje prakse u financijskim instrumentima za upravljanje rizicima

Klimatsko upravljanje i informiranje (GOV)

Klimatsko upravljanje i informiranje

Podržava razvoj, provedbu, praćenje i provedbu zakonodavstva i politike EU o klimatskim promjenama, doprinoseći ublažavanju i/ili prilagodbi klimatskih promjena

Uključuje **poboljšanje upravljanja** jačanjem kapaciteta javnih i privatnih aktera i uključivanjem civilnog društva

Klimatsko upravljanje i informiranje – prioriteti 1

Podrška aktivnostima Europskog klimatskog pakta

Zelene vještine i izgradnja kapaciteta za provedbu politika ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama

Izgradnja kapaciteta, podizanje svijesti među krajnjim korisnicima i lanac distribucije opreme o fluoriranim stakleničkim plinovima

Podrška razvoju, ažuriranju i provedbi nacionalnih, regionalnih ili lokalnih klimatskih i energetske strategije i planova

Vrsta aktivnosti:

- ✓ Aktivnosti podizanja svijesti i uključivanja u klimatske politike EU-a usmjerene na promjenu ponašanja
- ✓ Obrazovne mjere i kampanje za potrošače
- ✓ Obuka, prekvalifikacije (zeleni poslovi) u novim tehnologijama
- ✓ unaprijeđenje modela upravljanja
- ✓ Podržati provedbu klimatskih planova i njihovo poboljšanje.

Klimatsko upravljanje i informiranje – prioriteti 2

**Aktivnosti povezane s razvojem i
provedbom akcija održivog financiranja**

**Razvoj geografski eksplicitnih inventara
za sektor LULUCF-a**

**Razmjena znanja i izgradnja kapaciteta
za funkcioniranje EU ETS-a**

**Praćenje, procjena i ex-post evaluacija
klimatske politike**

Vrsta aktivnosti:

- ✓ Aktivnosti postavljanja standarda za praćenje provedbe politika (o taksonomskim aktivnostima održivih financija)
- ✓ razmjena znanja i izgradnja kapaciteta za funkcioniranje EU ETS-a
- ✓ praćenje, procjena i ex-post evaluacija klimatskih politika i mjera na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

Prijelaz na čistu energiju

CET- Clean Energy Transition

Tihana Hrnjak

www.lifeprogramhrvatska.hr

Potprogram – Prijelaz na čistu energiju

CSA – Djelovanja koordinacije i potpore

- Fokus na netehnološkim preprekama prijelazu na čistu energiju
- Projekti koji nisu namijenjeni financiranju razvoja tehnologija

...kroz ovaj natječaj ne možete kupiti opremu, aplikacije ili proizvode i instalirati ih! Ideja je da omogućite dugoročno ostvarivanje politika kroz djelovanja – *turning policy into action!*

Utjecaj potprograma Prijelaz na čistu energiju

- Potpora za 500+ projekata energetske zajednice i 600+ europskih gradova

- Uspostava 50+ jedinstvenih mjesta (one-stop shops) za bolje domove i javne zgrade

- Potpora za 60+ operatera daljinskog grijanja

- Tehnička pomoć za pokretanje više od 10 milijardi EUR investicija
- 50.000 obučeni stručnjaci u graditeljstvu i obnovi

Publikacija CET

Ključni prioriteti – Energija

Tri stupa energetske politike EU

- **Konkurentnost (*Competitiveness*)**

Clean Industrial Deal i Affordable Energy Action Plan: Cilj je osigurati da prijelaz na čistu energiju ne znači gubitak industrijske baze, već zadržavanje konkurentnosti kroz jeftiniju i dostupniju energiju

- **Dekarbonizacija (*Decarbonisation*)**

Green Deal i Fit for 55: sveobuhvatni zakonodavni paket koji postavlja obvezujuće ciljeve smanjenja emisija.

Direktiva o energetskej učinkovitosti/ Energy Efficiency Directive (EED): Propisi koji nalažu smanjenje energetske potrošnje

Direktiva o energiji iz obnovljivih izvora/ Renewable Energy Directive (RED): Povećanje udjela energije iz sunca, vjetra i drugih obnovljivih izvora

Direktiva o energetskej svojstvima zgrada/ Energy Performance of Building Directive (EPBD): Standardi za energetske učinkovitost stambenih i poslovnih objekata

- **Energetska sigurnost (*Energy Security*)**

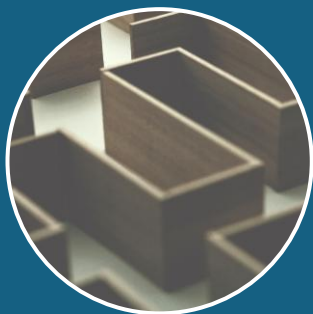
REPowerEU i AccelerateEU: Planovi za smanjenje ovisnosti o uvoznim fosilnim gorivima i ubravanje tranzicije.

Strateška neovisnost: Cilj je da EU sama upravlja svojim energetske lancima opskrbe

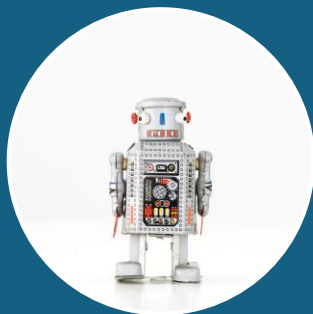
Otpornost na krize: Izgradnja sustava koji može izdržati globalne poremećaje na tržištu energenata kroz diversifikaciju izvora i povećanje domaće proizvodnje.

CET – Prioritetna područja

Izgradnja nacionalnog, regionalnog i lokalnog okvira politike

Ubrzavanje uvođenja tehnologije, digitalizacije, novih usluga i poslovnih modela i poboljšanje povezanih profesionalnih vještina na tržištu

Privlačenje privatnog financiranja za održivu energiju

Podupiranje razvoja lokalnih i regionalnih investicijskih projekata

Uključivanje i osnaživanje građana u prijelaz na čistu energiju

CET – Prioritetna područja- teme I

Izgradnja nacionalnog, regionalnog i lokalnog okvira politike

- POLICY - učinkovita **provedba ključnog zakonodavstva**
- HEATCOOLPLAN- isporuka **integriranih lokalnih planova** grijanja i hlađenja
- RENEWHC - **Jačanje nacionalnih okvira** za obnovljive i učinkovite izvore energije za grijanje i hlađenje u postojećim zgradama

Podrška razvoju lokalnih i regionalnih investicijskih projekata

- OSS- **one-stop-shops-integrirane usluge** za obnovu kuća/ zgrada
- PDA- **Pomoć u razvoju projekata** za ulaganja u održivu energiju
- **Empower Eucities** proširenje pametnih i čistih rješenja za priuštivu energiju u gradovima EU-a

Mobilizacija privatnog financiranja za održivu energiju

- PRIVAFIN- **mobiliziranje privatnog kapitala**

CET – Prioritetna područja- teme II

Uključivanje i osnaživanje građana u prijelazu na čistu energiju

- ENERPOV- ublažavanje **energetskog siromaštva** kućanstava
- ENERCOM- olakšavanje suradnje među **energetskim zajednicama**

Dekarbonizacija zgrada i izgradnja vještina

- BETTERENO - **Rješenja za energetske obnovu** – poticanje obnove zgrada putem učinkovitih tržišta i instrumenata
- BUILDSKILLS - izgradnja vještina – **Nacionalne platforme o vještinama** energetske učinkovitosti za prijelaz na čistu energiju

Razvoj kapaciteta industrije i digitalizacija

- INDUSTRY - Podržavanje prijelaza europske **industrije** i poduzeća na čistu energiju
- DIGITAL - Podržavanje digitalizacije operatora distribucijskog sustava za pametni energetski prijelaz

Teme 2026 – 85 500 000 EUR

HEATCOOLPLAN 2 000 000 EUR 6 500 000 EUR	POLICY 2 000 000 EUR 4 500 000 EUR	RENEWHC 2 000 000 EUR 6 500 000 EUR	INDUSTRY 2 000 000 EUR 7 000 000 EUR	BETTERRENO 2 000 000 EUR 6 000 000 EUR
~~BUILDSKILLS 1-1 500 000 EUR 3 000 000 EUR~~	PRIVAFIN 1 500 000 EUR 6 000 000 EUR	OSS 1 500 000 EUR 9 000 000 EUR	PDA 1-1 500 000 EUR 8 000 000 EUR	EMPOWER 6 000 000 EUR
	ENERPOV 1 750 000 EUR 6 000 000 EUR	ENERCOM 1 750 000 EUR 7 000 000 EUR	DIGITALEUR 10 000 000 EUR	

A kakve su to aktivnosti?

Izgradnja kapaciteta

Širenje informacija i znanja

Podizanje svijesti, razvoj i prilagodba okvira politika

Praćenje tržišta, prikupljanje podataka, standardizacija, ubrzanje uvođenja tehnologije i digitalizacija

Razvoj novih usluga i poslovnih modela

Osiguranje dostupnosti kvalificiranih radnika

...

Primjer projekta

Provedba: 1.10.2023. – 30.9.2027.

Ukupni proračun: 919.017,65 EUR

Koordinator: Društvo za oblikovanje održivog razvoja - DOOR

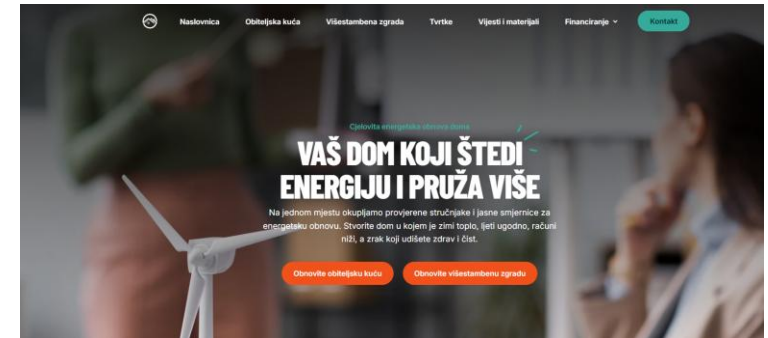
Partneri na projektu:

1. KLIK, ENERGETSKA ZADRUGA – Križevci, Hrvatska
2. HRVATSKI SAVJET ZA ZELENU GRADNJU, CGBC – Zagreb, Hrvatska

Glavni cilj projekta

Ponuda cjelovitog rješenja energetske obnove za vlasnike kuća na jednom mjestu (One stop shop – OSS) s ciljem objedinjavanja procesa obnove što će u konačnici dovesti do intenziviranja projekata obnove obiteljskih kuća i višestambenih zgrada u Hrvatskoj, čineći ih energetski učinkovitijima i neovisnijima o fosilnim gorivima uz zadržavanje iste (ili čak bolje) unutarnje kvalitete i udobnosti.

Platforma: <https://energetska-obnova-doma.hr/>

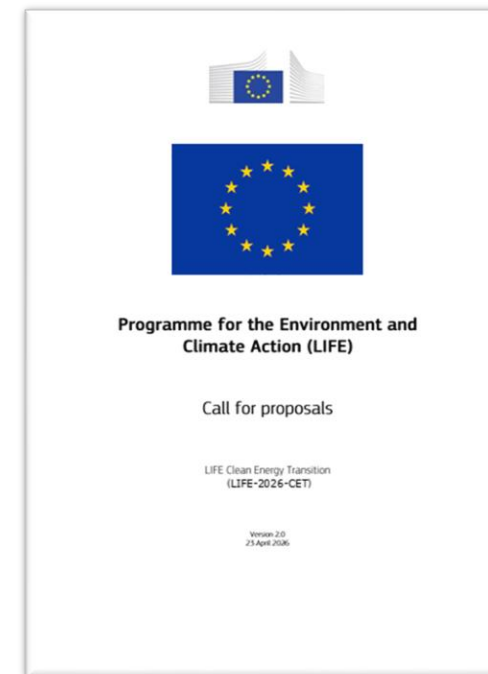

CET - Ukratko o pozivu

- ROKOVI: 21. travnja 2026.

16. rujna 2026. u 17h!

- +/- 85,5 mil EUR 45-50 projekata
- 13 tema – **konzorcij 3 prihvatljiva korisnika iz 3 različite prihvatljive zemlje osim za teme -** BUILDSKILLS, PRIVAFIN, OSS i PDA- 1 korisnik
- **Do 95% sufinanciranje!**
- Prijava projektnih prijedloga preko [Funding and Tenders Portala](#)
- **ONLINE CET INFO DAN** – uskoro! Pratite nas za više informacija!

Uloga LIFE NCP

Pružanje informacija potencijalnim prijaviteljima o uvjetima i mogućnostima prijave na Program LIFE

Organizacija LIFE info dana, radionica i sastanaka s potencijalnim prijaviteljima te ciljanim skupinama radi uspješnije projektne prijave

Davanje potpore projektima u povezivanju s javnim tijelima kad je to potrebno za provedbu projektnih aktivnosti

Pružanje podrške korisnicima tekućih projekata u promociji i diseminaciji projektnih rezultata

Korisni materijali

- [Uvod u Program LIFE](#)
- [LIFE SAP projekti u Hrvatskoj 2018.- 2022.](#)
- [LIFE CET projekti u Hrvatskoj 2021.- 2022.](#)

Web stranice i društvene mreže

[YouTube](#)

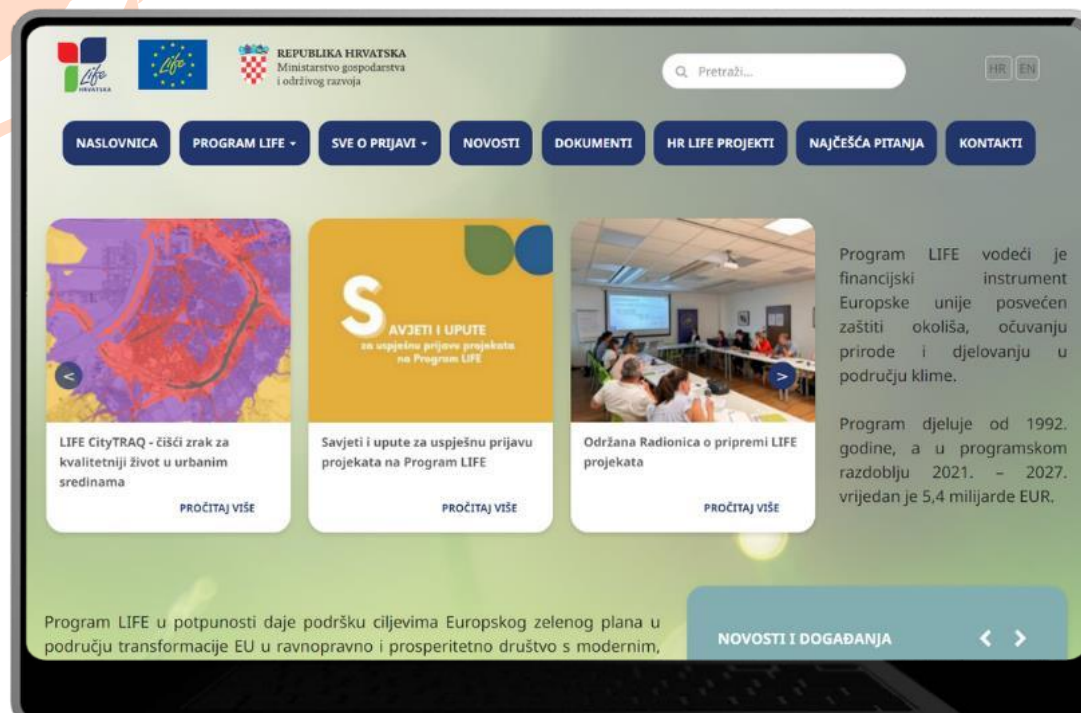

[Facebook](#)

[LinkedIn](#)

[Web page](#)

KONTAKTI

- Web stranica: www.lifeprogramhrvatska.hr
- Facebook: [Program LIFE - HR Nacionalna kontakt točka](#)
- LinkedIn: [Program LIFE - HR Nacionalna kontakt točka](#)

- E-mail:

life@mzozt.hr

nikolina.petkovicgregoric@mzozt.hr

#EULife26

Hvala svima na
pažnji!

Predstavljanje LIFE projekata

www.lifeprogramhrvatska.hr

Predstavljanje projekata LIFE MEDWINGS i DIVING DUCKS LIFE

LIFE info dani
Zagreb, 9. lipnja 2026.

Dubravko Dender, Udruga Biom

Udruga Biom i LIFE projekti

- Sudjeluje u LIFE programu od 2017.
- LIFE program savršeno odgovara glavnoj misiji Bioma jer omogućuje kreiranje i provedbu stvarnih mjera očuvanja vrsta i njihovih staništa
- 2026. godine su nam odobreni 9. i 10. LIFE projekt
- Na 4 LIFE projekta smo bili vodeći partner (koordinator) – LIFE Artina, Dinara back to LIFE, LIFE SUPport, Mosaic of LIFE
- Trenutno aktivno 3 LIFE projekta

LIFE MEDWINGS – Integrated actions to protect *Larus audouinii* in Mediterranean countries

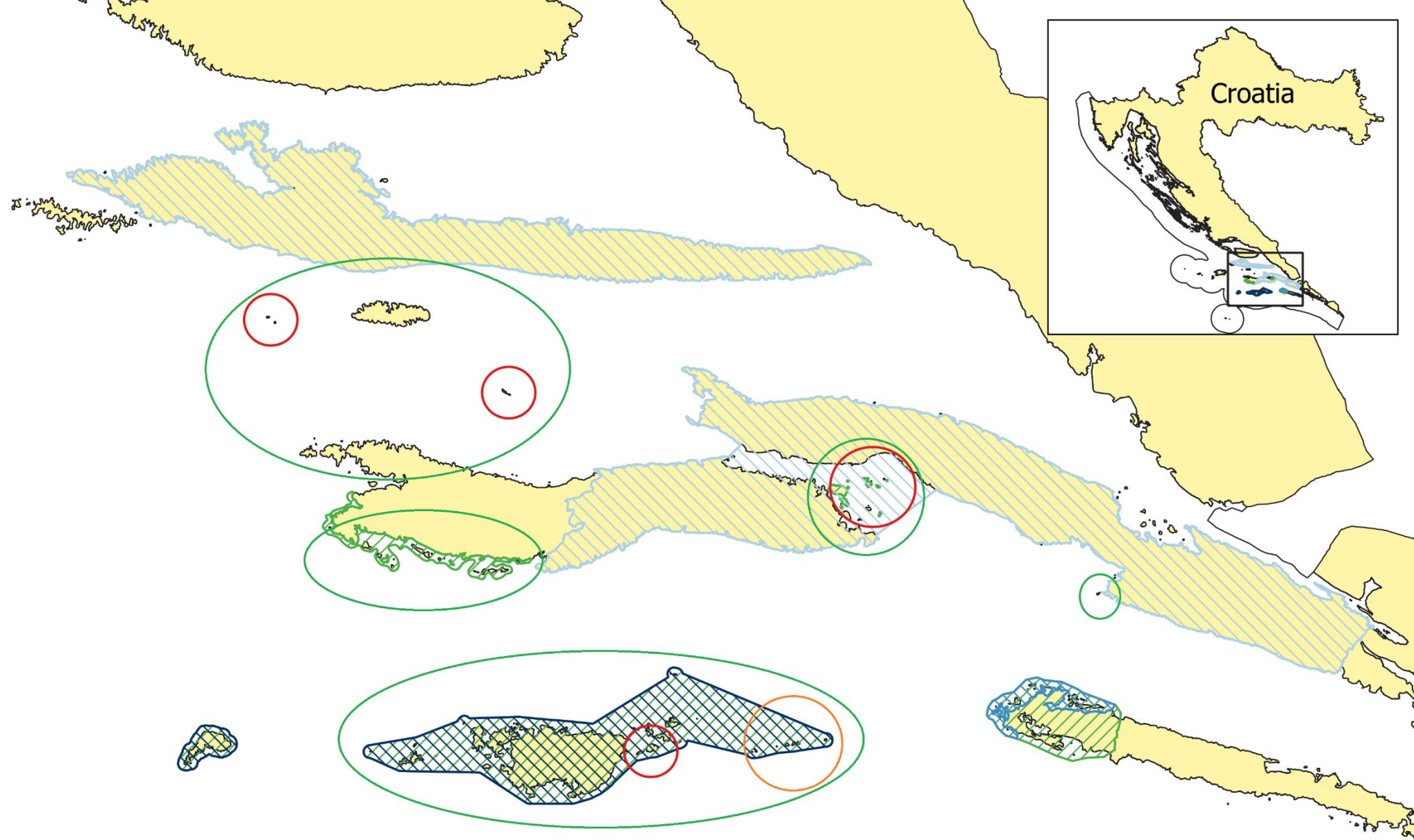
Opće informacije

- Koordinator:
  - **LEGAMBIENTE NAZIONALE APS Rete Associativa ETS**
- **Partneri**
  - **17 iz 6 zemalja**
    - Italija, Malta, Grčka, Španjolska, Portugal, Hrvatska
- Ukupni budžet 9.138.403,99 €
  - Financiranje 75% - prioritetna vrsta
  - Biom manji partner – ukupni budžet 526.818,83 €
- 5 godina
  - 2026.-2032.

Stanje vrste u Hrvatskoj

- Populacija sredozemnog galeba je mala
  - procijena 50-80 parova na južnodalmatinskim otocima
    - Uglavnom Lastovski arhipelag i NP Mljet
    - Uspjeh razmnožavanja uvelike varira, od 0% do 30%
- Uspješne mjere očuvanja
  - LIFE Artina i LIFE TETIDE
    - uklanjanje štakora s ključnih kolonija
- Očekuje se da će Hrvatska postati **sve važnija** za vrstu zbog promjena u dostupnosti staništa uzrokovanih klimatskim promjenama

SPA areas

HR1000036

HR1000037

HR1000038

SCI areas

Areas of intervention

Lastovsko otočje

Special Protection Area (SPA)

HR1000038 Lastovsko otočje

▲ intervention site: AG breeding colony

- Activities
- Predators limiting
- Climate change
- Marine litter
- Diseases and parasites

Middle Dalmatian Islands & Pelješac peninsula

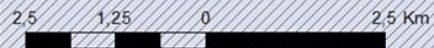
Special Protection Area (SPA)

HR1000036 Srednjedalmatinski otoci i Pelješac

▲ intervention site: AG breeding colony

VELIKA SESTRICA MALA SESTRICA

BISACE

- Activities
- Predators limiting
- Climate change
- Marine litter
- Diseases and parasites
- Anthropic disturbance

Glavne prijetnje

- Prilov i ribolovne alate
  - Italija, Grčka i Španjolska
- Degradacija obalnih staništa za razmnožavanje i ishranu
  - Italija, Grčka, Malta, Portugal i Španjolska
- Antropogeni poremećaji
  - u svim ciljanim zemljama
- Morski otpad
  - Italija, Grčka, Malta,
  - Hrvatska i Španjolska
- Negativna interakcija s drugim vrstama
  - Italija, Grčka, Hrvatska i Portugal
- Utjecaj klimatskih promjena
  - u svim ciljanim zemljama
- Zdravstveni rizik
  - u svim ciljanim zemljama

Glavni cilj

- **poboljšati** status očuvanosti sredozemnog galeba (*Larus audouinii*)
- provedba konkretnih akcija za suprotstavljanje glavnim prijetnjama i negativnim pritiscima
- 21 (potencijalno) **mjesto za razmnožavanje** u Europi
  - u Italiji (9), Grčkoj (5), Malti (1), Portugalu (1), Španjolskoj (3) i Hrvatskoj (2)
- sintetički pristup u rješavanju složenih izazova morskih ekosustava s ciljem postizanja **dobrog stanja okoliša** (GES) u europskim morima
  - element **Okvirne direktive o morskoj strategiji** (MSFD)

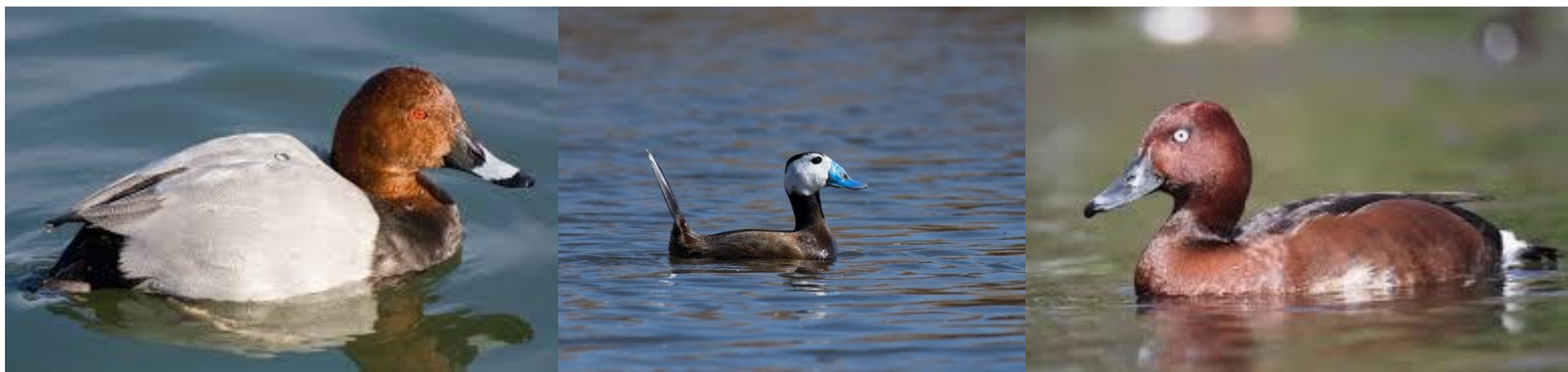
Specifični ciljevi

- SC 1 - Smanjenje smrtnosti povezane s prilovom
  - kroz suradnju s lokalnim ribarima
  - uz provedbu ažuriranih učinkovitih strategija ublažavanja i ciljane kampanje informiranja i osvješćivanja te Izrada smjernica za ažuriranje planova upravljanja i mjera očuvanja za morska područja Natura 2000
- SC 2 – Zaštita i obnova staništa
  - za razmnožavanje i hranjenje kroz poboljšanje i jačanje mjera zaštite obalnih područja i obnovu degradiranih mjesta za razmnožavanje
- SC 3 - Smanjenje antropogenih poremećaja
  - Provedba kontrolnih aktivnosti i mjera za ograničavanje pristupa ljudi, stoke i brodova svim područjima za gniježđenje tijekom kritičnih razdoblja razmnožavanja
  - promicanje odgovornog turizma s vođenim obilascima dalje od mjesta za gniježđenje, postavljanjem znakova, alternativnim pješačkim stazama...
- SC 4 - Smanjenje morskog otpada
  - provođenje akcija čišćenja i intenzivnom kampanjom podizanja svijesti
- SC 5 - Kontrola predatora i konkurentskih vrsta
  - programe kontrole predatora (npr. štakore) i konkurentske vrste (npr. ovce) na mjestima razmnožavanja
- SC 6 – Povećanje otpornosti na klimatske promjene
  - Identificirati područja visokog rizika u scenarijima klimatskih promjena i razviti adaptivne strategije kako bi se doprinijelo boljem teritorijalnom planiranju na lokalnoj razini
- SC 7 - Smanjenje zdravstvenih rizika
  - Smanjiti zdravstvene rizike uzrokovane raznim patogenima boljim razumijevanjem uloge sredozemnog galeba u epidemiologiji ptičje gripe i mogućih putova prijenosa
  - povećanje kompetencija veterinarara i ornitologa uključenih u praćenje zdravlja
  - izrada protokola ranog upozorenja za upravljanje zdravstvenim izvanrednim situacijama
- SC8 - Jačanje politika za očuvanje sredozemnog galeba
  - poboljšanjem mreže Natura 2000 određivanjem i/ili proširenjem najmanje 1 N2K lokacije
  - prijedlog za proširenje najmanje 3 postojeće N2K lokacije
  - ažuriranjem 10 SDF-ova
  - Izrada i usvajanje Nacionalnog akcijskog plan aza Portugal, Nacionalne strategije za očuvanje u Španjolskoj i Nacionalne smjernice za Italiju i Grčku
- SC 9 - Povećanje znanja i svijesti
  - Povećanje svijesti o potrebama očuvanj sredozemnog galeba

Glavne aktivnosti u Hrvatskoj

- Eradikacija štakora na 5 otočića
- Izrada dokumenta s prijedlozima unaprjeđenja planova upravljanja za morska POP područja u kojima je sredozemni galeb ciljna vrsta
- Radionice s turističkim brodarima oko smanjenja uznemiravanja
- Edukacije u školama
- Volonterske akcije čišćenja morskog otpada
- Testiranje protokola o sanitarnim mjerama

DIVING DUCKS LIFE - Conservation of Globally Threatened Diving Ducks Across the Flyway

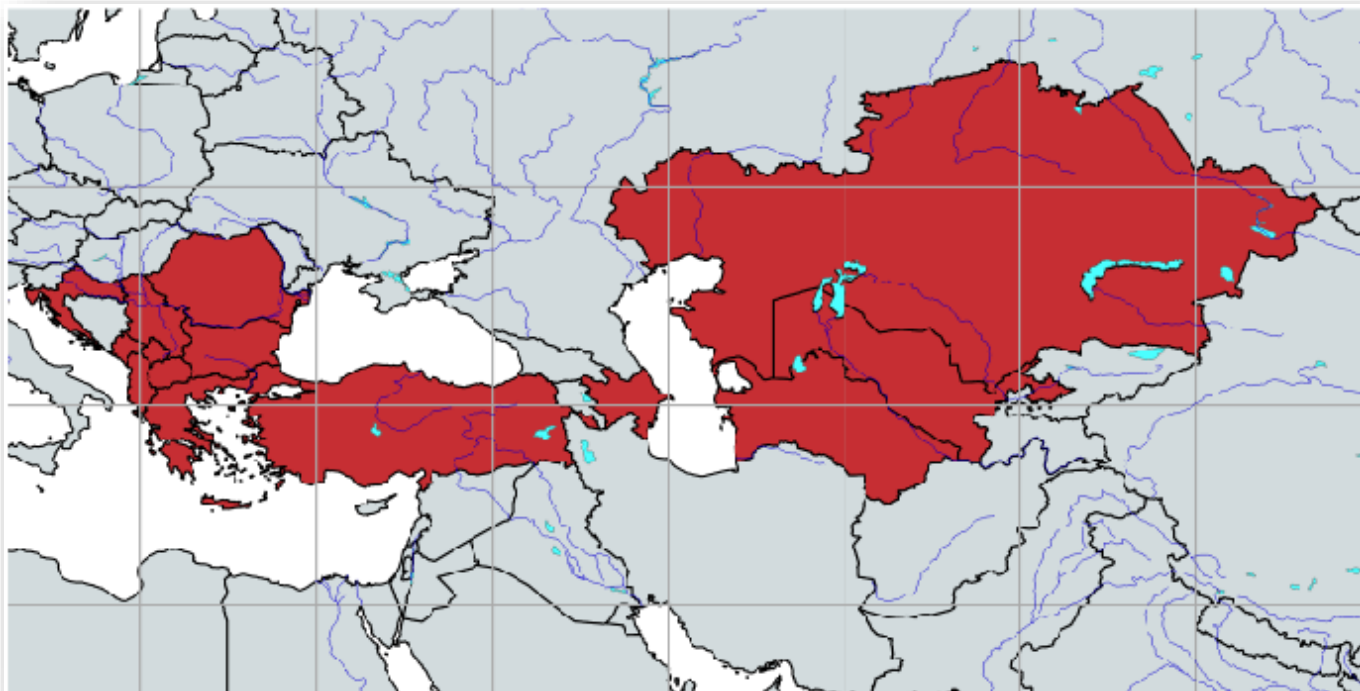

Opće informacije

- Koordinator –
  - Bulgarian Society for the Protection of Birds/ BirdLife Bulgaria (BSPB)
- Partneri (15 iz 13 zemalja)
  - Biom
  - JU PP Kopački rit
  - ...
- Ukupni proračun – 12.589.086,07 €
  - Financiranje 75% - prioritetne vrste
  - Biom manji partner – ukupni proračun 578.835,76 €
  - Kopački rit – velike restauracijske aktivnosti – 1.720.206,90 €
- Trajanje 6 godina 2026. – 2032.

Područje provedbe

- Bugarska, Rumunjska, Grčka, **Hrvatska**, Albanija, Srbija, Sjeverna Makedonija, Crna Gora, Turska, Azerbajdžan, Turkmenistan, Uzbekistan i Kazahstan

Glavne prijetnje

- degradacija i uništavanje staništa, uključujući isušivanje močvara, onečišćenje, urbanizaciju i eutrofikaciju te zarastanje invazivnom vegetacijom (npr. *Amorpha fruticosa*)
- uznemiravanje,
- nezakonito ubijanje,
- utapanje u ribarskim mrežama
- trovanje olovom

Ciljne vrste projekta dobro su definirane krovne (umbrella) vrste i njihovo očuvanje će također značajno koristiti drugim močvarnim vrstama s kojima dijele ista staništa za razmnožavanje i ishranu.

Glavni cilj

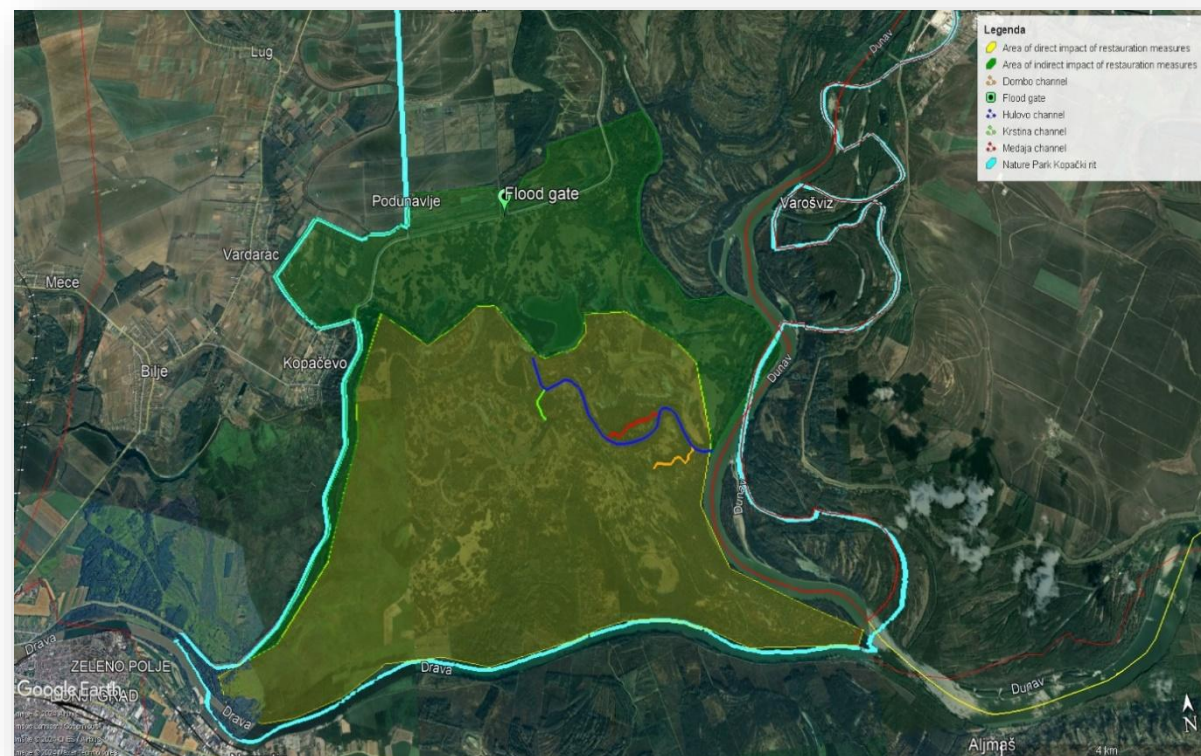
- **poboljšati** status očuvanosti te **obnoviti i poboljšati** sigurnost ključnih staništa triju globalno ugroženih vrsta pataka ronilica – čakore (*Oxyura leucocephala*), patke nJORKE (*Aythya nyroca*) i glavate patke (*Aythya ferina*) provedbom prioriternih mjera Međunarodnih akcijskih planova za vrste, ažuriranjem statusa i rješavanjem trenutnih prijetnji u ključnim zemljama od strane njihovih populacija na seobnim putovima

Specifični ciljevi

- SC1: Poboľjšati znanje o brojnosti, ekologiji i trenutnim prijetnjama ciljnim vrstama u ključnim zemljama rasprostranjenosti
  - povećanje razine znanstveno utemeljenih podataka
  - razvoj najboljih praksi i metoda za zaštitu i praćenje ciljnih vrsta
  - poboljšanje odgovarajuće procjene statusa očuvanja
- SC2: Poboľjšati i obnoviti stanište te ublažiti prijetnje
  - najmanje na 146 000 ha kritičnih močvara kako bi se ublažile prijetnje koje proizlaze iz klimatskih promjena i ljudskih djelatnosti (poljoprivreda, energetika, turizam...)
- SC3: Provesti mjere obnove na najmanje 24 600 ha staništa na ključnim lokacijama
  - uklanjanjem invazivnih stranih vrsta koje narušavaju stanište za razmnožavanje, odmor i zimovanje ciljnih vrsta
- SC4: Izgraditi kapacitete na lokalnoj i nacionalnoj razini za provođenje praćenja usmjerenog na očuvanje populacije i broja ciljanih vrsta u cijelom njihovom području rasprostranjenosti
  - posebno u zemljama provedbe projekta , gdje je potreba najveća
- SC5: Uključiti i podići svijest među dionicima (ribarima, lovcima, agencijama za kontrolu i upravama) o ciljevima projekta, kako bi se smanjile prijetnje od uznemiravanja i nezakonitog ubijanja ptica kroz niz mjera i promicanje prenosivosti rezultata

Glavne aktivnosti u Hrvatskoj

- Praćenje populacija glavate patke i patke njorke tijekom razmnožavanja i zimovanja na njihovom području rasprostranjenosti
- Praćenje njorki GPS odašiljačima
- Prikupljanje podataka o pritisku lova i ilegalnim aktivnostima
- Podržavanje provedbe propisa o lovu na ribnjacima
- Zagovaranje podrške lovaca zabrani olovne sačme u močvarama u EU
- Edukacija o uspostavljanju turističke ponude promatranja ptica
- Obuka za identifikaciju ptica BirdID
- Obilasci promatranja ptica i predavanja za javnost
- Mjere obnove (u okviru Javne ustanove Kopački rit)

Hvala na pažnji!

Ostanimo u kontaktu

TEL: +385 1 55 153 24

info@biom.hr

www.biom.hr

THE
SIGRID
RAUSING
TRUST

Voliš prirodu i sviđa ti
se ovo što radimo?

UČLANI SE

DONIRAJ I DARUJ PRIRODI

VOLONTIRAJ

UČI S BIOMOM

Projekt LIFE Plan4Climate

Maja Bratko, DOOR

Zagreb, 9.6.2026.

Co-funded by
the European Union

Projekt Plan4Climate

Plan4Climate –

Jačanje klimatskog i energetskeg planiranja za postizanje klimatske neutralnosti kroz ekološki prihvatljivu i društveno pravednu tranziciju u Europi (Reinforcing climate & energy planning to reach climate neutrality through a nature-friendly and socially just transition in Europe)

- Financiran iz programa LIFE, potprogram SAP CLIMA
- 14 partnera iz 13 EU zemalja
- Koordinator – Climate Action Network Europe
- Ukupna vrijednost projekta - 3.320.552,44 €
- Sufinanciranje LIFE – 60%
- Dodatno sufinanciranje – FZOEU i UZUVRH
- Trajanje projekta – 36 mjeseci (09/2025 – 08/2028)

Projekt Plan4Climate

Partneri na projektu:

- 14 partnera iz 13 EU zemalja:
- **Koordinator:** Climate Action Network Europe, CAN EUROPE – Belgija
- Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, BBL – Belgija
- Centre for Transport and Energy, CDE – Češka
- Društvo za oblikovanje održivog razvoja, DOOR – Hrvatska
- Estonian Fund for Nature, ELF – Estonija
- Focus Association for Sustainable Development, FOCUS – Slovenija
- Germanwatch e.V. – Njemačka
- Institute for Sustainable Development Foundation, ISD – Poljska
- Friends of the Earth Hungary, NSC-FoE – Mađarska
- Réseau Action Climat France, RAC France – Francuska
- Sociedad Española de Ornitología, SEO/ BirdLife – Španjolska
- WWF Italia – Italija
- Environmental Association “Za Zemiata”, ZZ – Bugarska
- Association for the Sustainability of the Earth System, ZERO – Portugal

Projekt Plan4Climate

Glavni cilj

- doprinijeti ubrzanoj provedbi i ambicioznijem planiranju nacionalnih klimatskih aktivnosti u državama članicama EU-a do 2030. godine te osigurati da EU ne samo ispuni, već i premaši svoje klimatske i energetske ciljeve, u skladu sa ciljevima Pariškog sporazuma.

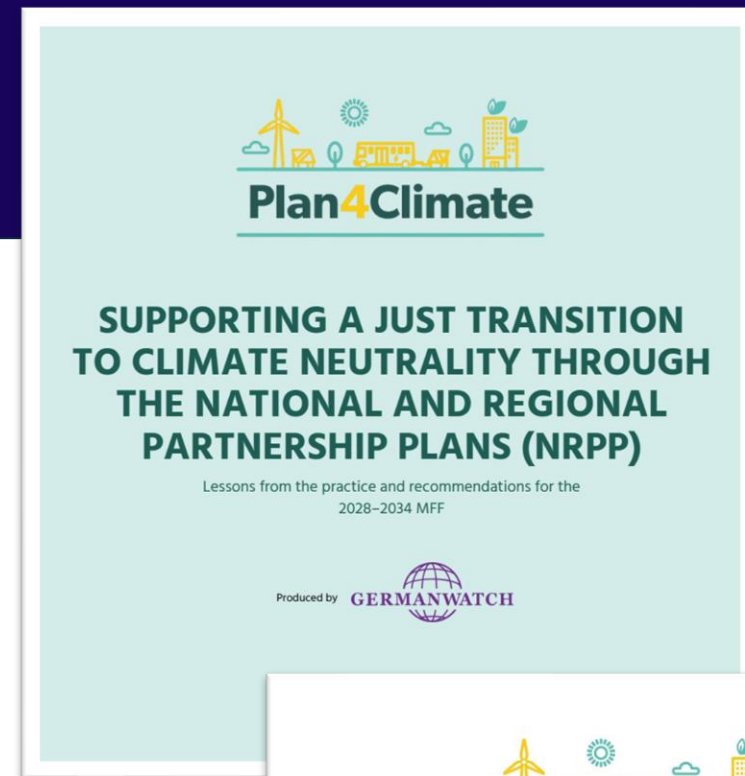
Specifični ciljevi

- Praćenje i razmjena znanja o implementaciji NECP-ova u 13 država članica
- Razmjena znanja i promocija povezana sa Višegodišnjim financijskim okvirom za razdoblje 2028.-2034.
- Razmjena znanja i promocija revizije ili izmjene Uredbe o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime
- Praćenje i promocija kako bi se doprinijelo ranim, smislenim i učinkovitim procesima sudjelovanja javnosti prije i tijekom revizije NECP-ova
- Angažman i sudjelovanje u pripremi ažuriranih nacrtu NECP-ova
- Podizanje svijesti donositelja odluka, dionika i javnosti o socioekonomskim koristima djelovanja u području klime te o socioekonomskim koristima i troškovima nedjelovanja u području klime

Projekt Plan4Climate

Očekivani rezultati projekta

- Ažuriranje projektnog i nacionalnih NECP trackera
- Izvješće o primjerima dobrih praksi korištenja EU sredstava za implementaciju mjera iz NECP-ova
- Preporuke za poboljšanje politika o uključivanju klimatskih i socijalnih pitanja u fondove EU-a
- Preporuke za poboljšanje provedbe javnih savjetovanja i rasprava revizije i ažuriranja NECP-ova
- Izvješće o koristima klimatskih aktivnosti na nacionalnoj razini
- Izvješće o Socijalnim planovima za klimatsku politiku

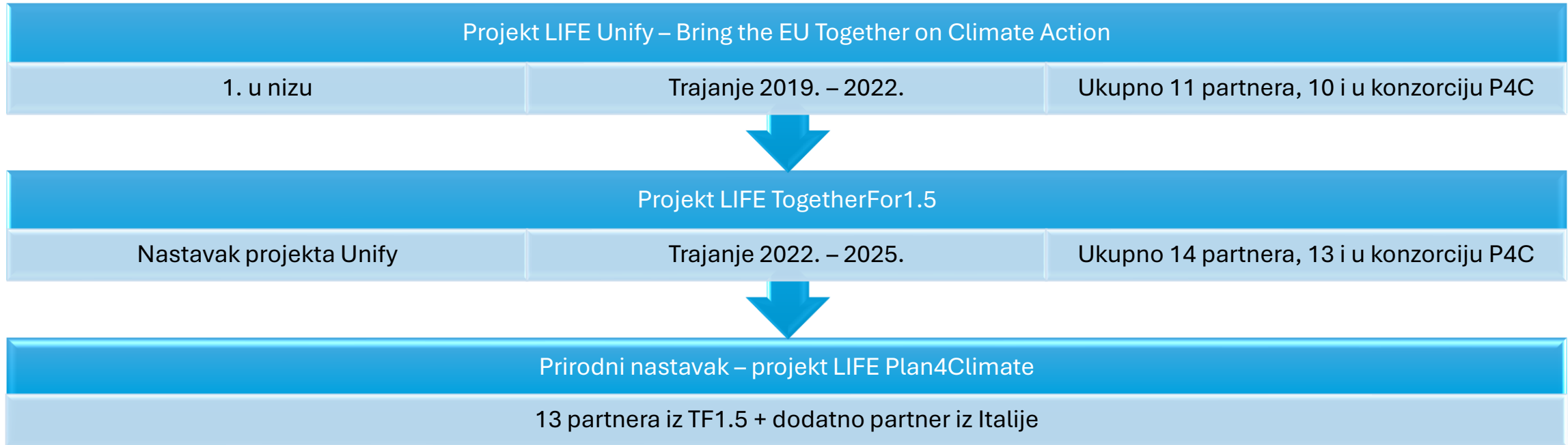
T.2.3 Monitoring and sharing good practices on NECPs financing
Internal research document on the use of financing sources in the implementation of NECPs

Produced by DOOR
Author: Maja Bratko

Contributing organisations: BBL (Belgium), CDE (Czech Republic), ELF (Estonia), Focus (Slovenia), Germanwatch (Germany), ISD (Poland), MTSVZ (Hungary), WWF Italia (Italy), RAC France (France), SEO/BirdLife (Spain), ZERO (Portugal)

May, 2026

Kontinuitet i nadogradnja prethodnih projekata

Prednosti:

postojeće mreže dionika

izgrađeno povjerenje

dostupni podaci i alati

jasnije prepoznavanje potreba korisnika

Zašto su projekti pokrenuti?

Izazov:

- Ambiciozni klimatski i energetske ciljevi postoje, ali provedba zahtijeva dodatne kapacitete.

Projekt odgovara na potrebe revizije, provedbe, praćenja i izvještavanja:

- Integriranog nacionalnog energetske i klimatske plana (NECP)
- Dugoročne strategije obnove zgrada
- Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
- Socijalnog plana za klimatsku politiku
- Lokalnih i regionalnih klimatsko-energetskih planova

Povezivanje s politikama na svim razinama

EU razina:

Europski zeleni plan

Paket Fit for 55

ETS2 i Socijalni fond za klimatsku politiku

Nacionalna razina:

NECP

SCP

Strategija energetskeg razvoja

Strategija niskougljičnog razvoja

Regionalna i lokalna razina:

SECAP-i

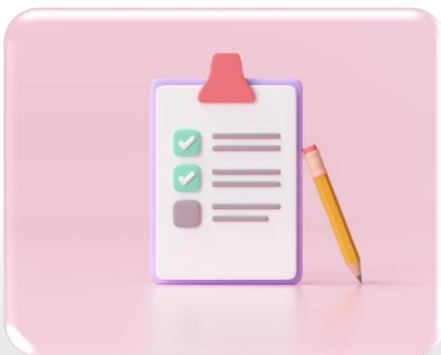
Regionalni energetske i klimatske planovi

Regionalni i lokalni planovi prilagodbe klimatskim promjenama

Kako smo oblikovali projektne rezultate?

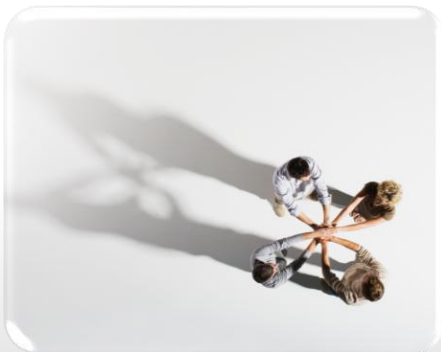
Cilj nije bio samo
proizvesti studije,
nego stvoriti alate
za provedbu
politika.

Upravljanje provedbom

Ključni elementi:

- veliki broj partnera
- različiti sektori i razine upravljanja
- dugoročno trajanje projekta

Pristup:

- redovita koordinacija
- jasna podjela odgovornosti
- zajedničko planiranje aktivnosti
- kontinuirana komunikacija među partnerima

Izazovi tijekom provedbe

Najčešći
izazovi:

- različita razina znanja među dionicima
- složenost energetske i klimatske politike
- ograničeni kapaciteti ciljanih dionika
- promjene regulatornog okvira
- usklađivanje velikog broja partnera

Poseban
izazov:

- pretvaranje strateških ciljeva u konkretne aktivnosti na terenu.

Primjeri svladavanja prepreka

Što se pokazalo učinkovitim?

- uključivanje dionika od samog početka
- korištenje postojećih mreža i partnerstava
- prilagodba komunikacije različitim ciljnim skupinama
- povezivanje stručnih analiza s praktičnim potrebama korisnika
- fleksibilnost u planiranju aktivnosti

Što smo naučili?

Politike se ne provode same od sebe – potrebni su ljudi i kapaciteti.

Uključivanje dionika povećava kvalitetu i prihvaćenost politika.

Kontinuitet projekata donosi veću vrijednost od pojedinačnih inicijativa.

Lokalna razina ključna je za ostvarenje nacionalnih ciljeva.

Energetska i klimatska tranzicija mora biti pravedna i uključiva.

Pogled unaprijed

Plan4Climate kao platforma za:

- provedbu klimatskih i energetske politike
- jačanje suradnje među sektorima
- razvoj kapaciteta za buduće izazove
- povezivanje europskih ciljeva s lokalnim djelovanjem

Uspjeh tranzicije ovisi o tome koliko dobro povezujemo politike, institucije i građane.

Hvala na pažnji!

Maja Bratko, starija stručna suradnica
Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR)

maja.bratko@door.hr

Co-funded by
the European Union

